
LEERPLAN

VENSTERUREN,
LOOPBAANORIENTATIE &
BEGELEIDING

2019 /

Voorwoord

Voor u ligt het leerplan waar wij het afgelopen jubileumjaar (2019) hard aan hebben gewerkt. Het schrijven van een leerplan hebben wij als Rotterdamse bovenbouw niet gezien als een doel op zich. De ervaring leert immers, dat in ons dagelijkse werk weinig gebruik wordt gemaakt van zo'n papieren of digitaal boekwerk. Toch hebben we ons afgelopen jaar opnieuw bezig gehouden met het formuleren van wat we op school doen en waarom.

Alles wat wij op school aanbieden, willen we in dienst stellen van de ontwikkeling van de leerling. Door ons gezamenlijke werk aan het leerplan zijn we ons weer (en meer) bewust van onze doelen op korte en langere termijn. Het telkens maar verbinden met het waarom en het hoe in ons werk helpt ons om betere leraren te worden en om de aan ons toevertrouwde jonge mensen beter te begeleiden.

Het uiteindelijke schriftelijke resultaat is niet meer dan een neerslag van een gezamenlijk werkproces. Het is het uitgangspunt voor gesprek en uitwisseling tussen secties in teams en clusters dat in vergaderingen en tijdens gezamenlijke studiedagen werd gedaan. Het fundament van de vrijeschoolpedagogie is een omvangrijke en diepgaande menskunde, die zijn wortels heeft in de antroposofie van Rudolf Steiner. Hieruit worden alle vormen, zoals het periode-onderwijs, de kunstzinnige vakken en de eurytmie afgeleid. Ook de methodisch-didactische kenmerken, zoals de ontwikkelingsfasen en de leerstofinhouden, de ontwikkeling van cognitieve, emotionele en de wilscompetenties zijn geworteld in het beeld van de zich ontwikkelende mens.

In de vrijeschoolpedagogie worden de doelen in principe niet voorgeschreven door een instantie buiten het kind om. In plaats daarvan worden ze ontleend aan het onderzoek naar de menselijke natuur en diens ontwikkeling. Ze worden afgelezen aan de natuur van het kind, dat wil zeggen ten eerste aan de algemene wetmatigheden van de ontwikkeling van het kind en ten tweede aan de individuele situatie daarvan in het afzonderlijke kind.

Rudolf Steiner roept zijn eerste leraren op om zich steeds meer in de menskundige inzichten in te leven tot je als leerkracht aan een grens komt: de grens waar de inzichten over de ontwikkeling van het kind zo aanstekelijk worden en zoveel enthousiasme oproepen dat je vervuld raakt van de impuls om vanuit deze inzichten als leraar werkzaam te willen zijn. Als je bij deze grens komt, dan wordt je als leraar zagezegd opnieuw geboren. Dat lukt natuurlijk niet altijd, maar vele pogingen daartoe heb ik de afgelopen tijd bij vele leraren mogen ervaren.

Omdat wij geworteld willen zijn in de maatschappij, hebben wij ons daar ook toe te verhouden. Dat heeft zijn weerslag in documenten als PTA en studiewijzers, hoewel de inhoud van dit leerplan daarvan niet losstaat. Steeds kijken naar waar de inhoud aansluit en bijdraagt aan de ontwikkeling van de jonge mens is hierbij een belangrijk uitgangspunt. Het is aan ons als leraren om iedere dag opnieuw de verbinding met de vrijeschool-uitgangspunten te gaan en zelf een scholingsweg te gaan. Hoe mooi het leerplan ook geschreven is en hoe trots we ook mogen zijn dat dit nu opnieuw is gedaan, uiteindelijk gaat het er om wat ieder van ons ermee doet in zijn lessen in het contact met de leerlingen.

Sebastiaan Cooman
Rotterdam, december 2019

Inleiding

In het afgelopen jaar heeft het hele college zich gewijd aan het opnieuw schrijven van het leerplan. Wij hebben ons hierbij gebaseerd op het leerplan dat we voor het eerst op schrift stelden in 2010. Het leerplan dat we nu presenteren, is anders opgebouwd. We hebben ervoor gekozen om van vakken uit te gaan in plaats van de leerjaren. De vakken zijn vervolgens geclusterd in: talen, exact, gamma, kunst, beweging en vensteruren/loopbaanoriëntatie. Ieder cluster heeft zijn eigen reader. Een beschrijving van de leeftijdsfasen zal in iedere reader aan de beschrijvingen per vak vooraf gaan. Het is ons dit keer gelukt om het onderdeel: doelen uit te breiden. We hebben in het format dat de vakken gebruikt hebben, onderscheid gemaakt tussen vakgerichte doelen en ontwikkeldoelen. Het laatste zorgt voor een koppeling tussen leeftijdsfase en het vak in een bepaald leerjaar. Daarnaast hebben we een eerste verkenning gemaakt rondom omgaan met verschillen.

Het schrijven van het leerplan was voor ons college een grote inspanning. We hebben gemerkt dat het verwoorden van wat we in de lessen doen lastiger is dan we doorgaans denken. Het format kon daarin vaak als een keurslijf ervaren worden. Het is een grote prestatie dat het, ondanks alles wat op ons afgekomen is gedurende het schooljaar, het toch gelukt is om woorden te geven aan wat doen en waarom we het doen. Het leerplan kan nu gebruikt worden door iedereen die bij ons op school werkt. Ook mag het door andere bovenbouwen van de vrijeschool geraadpleegd worden. Wij ervaren dat we met dit werk ons steentje bijdragen aan de landelijke beweging die dit jaar 100 jaar bestaat. De komende jaren staat leerplan deel 2 op ons verlanglijstje. Het zal een bundel zijn van artikelen, studies en delen uit boeken die gaan over het antroposofisch mensbeeld, de leeftijdsfasen, het periode-onderwijs enzovoort. Deel 2 zal inzichtelijk maken wat het fundament van ons leerplan is. We willen deel 2 gaan gebruiken als studiemateriaal en achtergrond informatie ten behoeve van de scholing van de docenten.

Een volgende stap die wij in het college in de pedagogische vergaderingen zullen zetten, is het bestuderen van de menskunde. Daar willen wij drie jaar voor uittrekken. De menskunde wekt de opvoeder in ons en kan het leerplan leven inblazen. Na 100 jaar vrijeschool gaat het immers niet om een afzwakking van de oorsprong, maar juist om een intensivering van de impuls. Middels het werken met het leerplan en het bestuderen van de menskunde willen wij aan deze intensivering gewicht en vorm geven.

Marieke Cooman
Leerplancoördinator

De leerplangroep die het tot stand komen van het leerplan begeleid hebben, bestond uit: Sebastiaan Cooman, Suzanne Verveer, Madelein van Woggelum, Laura Vink, Niels Geleijnse, Rogier van Veen en Marieke Cooman

Inhoudsopgave

Voorwoord	2
Inleiding	3
Inhoudsopgave	4
Leeftijd fasen.....	7
7 ^e leerjaar	7
8 ^e leerjaar	7
9 ^e leerjaar	8
10 ^e leerjaar	8
11 ^e leerjaar	9
12 ^e leerjaar	10
VAK: Vensteruren	11
Leerjaar: 9.....	11
Vakles.....	11
Niveau: vmbo-t.....	11
VAK: Vensteruren	13
Leerjaar: 9.....	13
Vakles.....	13
Niveau: havo	13
VAK: Vensteruren	15
Leerjaar: 9.....	15
Vakles.....	15
Niveau: vwo.....	15
VAK: Vensteruren	17
Leerjaar: 10.....	17
Vakles.....	17
Niveau: vmbo	17
VAK: Vensteruren	19
Leerjaar: 10.....	19
Vakles.....	19
Niveau: havo	19
VAK: Vensteruren	21
Leerjaar: 10.....	21
Vakles.....	21
Niveau: vwo.....	21
VAK: Vensteruren	23
Leerjaar: 11.....	23

Vakles.....	23
Niveau: havo4.....	23
VAK: Vensteruren	25
Leerjaar: 11.....	25
Vakles.....	25
Niveau: havo5.....	25
VAK: Vensteruren	27
Leerjaar: 11.....	27
Vakles.....	27
Niveau: vwo.....	27
VAK: Vensteruren	29
Leerjaar: 12.....	29
Vakles.....	29
Niveau: havo5.....	29
VAK: Vensteruren	31
Leerjaar: 12/13.....	31
Vakles.....	31
Niveau: vwo.....	31
VAK: Mindfulness.....	34
Niveau : alle niveaus.....	34
VAK: LOB: Levensloop Ontwikkeling en Begeleiding	36
Leerjaar: 9.....	36
Vakles.....	36
Niveau: vmbo.....	36
VAK: LOB: Levensloop Ontwikkeling en Begeleiding	38
Leerjaar: 9.....	38
Vakles.....	38
Niveau: havo/vwo.....	38
VAK: LOB: Levensloop Ontwikkeling en Begeleiding	40
Leerjaar: 10.....	40
Vakles.....	40
Niveau: vmbo.....	40
VAK: LOB: Levensloop Ontwikkeling en Begeleiding	42
Leerjaar: 10.....	42
Vakles.....	42
Niveau: vwo.....	42
VAK: LOB: Levensloop Ontwikkeling en Begeleiding	45
Leerjaar: 11.....	45
Vakles.....	45

Niveau: havo4	45
VAK: LOB: Levensloop Ontwikkeling en Begeleiding	47
Leerjaar: 11	47
Vakles	47
Niveau: havo5	47
VAK: LOB: Levensloop Ontwikkeling en Begeleiding	50
Leerjaar: 11	50
Vakles	50
Niveau: vwo	50
VAK: LOB: Levensloop Ontwikkeling en Begeleiding	53
Leerjaar: 12	53
Vakles	53
Niveau: havo/vwo	53
Ambachtelijke stroom aanvullingen	56
VAK: Portfolio	56
Leerjaar: 10	56
Periode: Portfolio	56
Niveau : vmbo-ta	56
VAK: Stages	57
Leerjaren: 9 en 10	57
Niveau: vmbo-ta	57
VAK: Eindreis	59
Leerjaar: 10	59
Niveau: vmbo-ta	59
VAK: Eindpresentaties	60
Leerjaar: 10	60
Niveau: vmbo-ta	60

Leeftijdswfasen

7^e leerjaar

Als 12/13-jarige staat de jongere voor de grens van de overgang naar een nieuwe levensfase. De kinderlijke onbevangenheid is nog aanwezig, maar maakt meer en meer plaats voor een toenemende gerichtheid op de wereld. In de verte gloort het licht van de wijde wereld en de leerling wil met al zijn zintuigen verder kijken dan de horizon die de school biedt. Onder invloed van de groei en verharding van het skelet beleeft de leerling het eigen lichaam meer en meer als vreemd. Door de toename van de botsubstantie voelt hij dat de eigen zwaarte, de motoriek verandert. Onder invloed van deze veranderingen krijgt de leerling meer en meer gevoel voor oorzaak-gevolg verbanden. Het causale denken ontstaat.

De werkhouding is doorgaans positief, maar ook feitelijk en praktisch gericht; kwantiteit gaat boven kwaliteit. De leerling vraagt om de vertrouwde, liefdevolle autoriteit van de leraar. De klas is nog een geheel en kan als zodanig worden aangesproken.

Kernbegrippen van deze levensfase:

- Autoriteit van de leraar
- Groeiende belangstelling voor de hedendaagse wereld
- Nieuwsgierigheid
- Praktische benadering
- Ontdekken / uitvinden / experimenteren
- Het 'beeld' werkt nog sterk op de leerling
- Gevoel voor oorzaak en gevolg
- Eigen (oefen)weg gaan, binnen veilige, vaste kaders.
- Eigen weg leren bepalen
- Het gevoelsleven is open en naar buiten gericht
- De wil is aan te spreken via enthousiasme
- Het bieden van structuur en duidelijkheid is belangrijk

8^e leerjaar

De kinderlijke onbevangenheid verdwijnt langzamerhand. De leerling beleeft zichzelf in toenemende mate als individu. Dit gaat gepaard met een groeiend gevoel van distantie, kritiek en innerlijke weerstand tegenover de buitenwereld. De jongere is op weg naar zelfbewustzijn en wil op eigen benen staan. Het waarnemen wordt scherper en preciezer. Het streven naar kennis en rationeel inzicht wordt groter. Hij beleeft genoeg aan zijn ontwaakte oordeelsvermogen en geeft graag zijn mening over van alles en nog wat. Ook sterker wordende stemmingswisselingen duiden erop dat de stap naar de puberteit gemaakt gaat worden. De leerling kan daardoor onzeker worden, zich eenzaam voelen, emotioneel zijn in het oordelen en last hebben van stemmingswisselingen.

Terwijl in het 7^e leerjaar de groep nog als een geheel kan worden beleefd en als zodanig kan worden aangesproken, valt in de loop van het 8^e leerjaar de klas uiteen in kleine groepjes. Oude vriendschappen verdwijnen en nieuwe relaties worden aangegaan. De sociale structuur verandert en vraagt om zorgvuldige begeleiding door de mentor.

Kernbegrippen van deze levensfase:

- Stemmingwisselingen
- Beginnende onzekerheid, eenzaamheid
- Individu
- Groep valt uiteen, nieuwe vriendschappen
- Honger naar feitenkennis.
- Biografieën als inspirerende voorbeelden

9e leerjaar

In het 9^e leerjaar is de jongere zich aan het omvormen. Het eigene van de persoonlijkheid beleeft een transformatie. Hij gaat nu denkend de wereld doorgronden en zich er een eigen mening over vormen. Het vermogen tot redeneren wordt verder ontwikkeld. Er is echter veel onzekerheid en disbalans. Er gaat veel invloed uit van de groep. Het vermogen om echt de eigen positie te bepalen, eigen keuzes te maken en daaraan innerlijke zekerheid te ontleen, vraagt nog om gerichte ontwikkeling. Een ander kenmerk van deze leeftijdsfase is het leven in uitersten. In deze leeftijdsfase wordt in de leerstof humor ingezet als een 'medicijn' dat vele lessen doortrekt. De leerling leert door trial en error: teleurstellingen zetten aan tot actie en aanpassing.

De 9^e-klasser leeft in uitersten: het leven kent pieken en dalen. De eigen gevoelens worden als bijzonder ervaren. Hij zoekt hun eigen positie in de groep. Er is een neiging tot ongenueanceerde uitingen en er is een groot rechtvaardigheidsgevoel. In het denken kan de kennis langzamerhand geordend worden, er kunnen complexere problemen opgelost worden. Er ontstaat oog voor alternatieven en keuzes en een drang om keuzes te maken, maar er is nog te weinig oordeelsvermogen en levenservaring om die keuzes gefundeerd te maken. Er is een verlangen naar zelfstandigheid. De jongere leeft sterk in sympathie en antipathie.

Kernbegrippen van deze levensfase:

- Continu ontdekken van de persoonlijkheid
- Onder invloed van groepsprocessen
- Omgevingsafhankelijk
- Pril, praktisch, combinerend denken
- Kritisch / ongenueanceerd
- Concreet
- Revolutionair
- Zwart-wit tendensen in het gevoels- en denkleven
- Stemmingwisselingen
- Eenzaamheidsgevoel
- Behoeftte aan navolging en het hebben van idolen

10^e leerjaar

Vanaf het 10^e leerjaar krijgt het eigen innerlijke leven meer kracht en vorm. De puberteit is in volle gang en in het innerlijk ontstaat ruimte voor een eigen binnenwereld. Innerlijke motivatie om te leren hoort hierbij, evenals een innerlijke aversie ertegen. De jonge mens begint een zekere objectiviteit ten opzichte van de omgeving te ontwikkelen. Binnen- en buitenwereld raken meer op elkaar afgestemd. Er ontstaat meer nuancering in het gevoels- en denkleven, nuancering van de extremen wordt mogelijk. Eigen verantwoordelijkheid kan worden genomen. In het sociale leven ontstaat oog voor het eigene van zichzelf en van de ander. Er ontstaan gevoelens van vriendschap en respect. Tevens ontstaat vanuit dit gevoel openheid voor de grote idealen.

Voor de verdere ontplooiing van het oordeelsvermogen is het ontwikkelen van inzicht noodzakelijk. Analyse, ordenen en synthese zijn een hulp bij het zelfstandig leren zien van vakinhoudelijke samenhangen van de lessen. Via het doen maakt de leerling zich een methodische werkwijze eigen. In de natuurwetenschappelijke periodes wordt de stap gemaakt van het waarnemen van de verschijnselen naar de wetmatigheden daarvan.

Kernbegrippen van deze levensfase:

- Voorzichtig begin van de eigen identiteit
- Innerlijke onzekerheid
- Puberteit wordt doorleefd
- Ontmoeting / sociale omgang/ sterke vriendschappen
- Begin van luisteren en inleving, een vragende houding
- Innerlijke motivatie of demotivatie
- Ontluiking van verantwoordelijkheidsgevoel
- Voorzichtig begin van het maken van keuzen
- Vakinhoudelijke samenhangen van de lessen
- Ontwikkeld inzicht in relaties en processen
- Pril oordeelsvermogen

Er is een groot verschil tussen de leerling in 10vmbo en die in 10havo en -vwo. De vmbo-leerling lijkt eerder volwassen te worden. De 10vwo leerling kan in deze levensfase onzekerder worden ook kunnen er grote stappen gezet worden in het komen tot begrip.

11^e leerjaar

In het 11^e leerjaar ontstaat er een nieuwe verhouding tussen 'mijn binnenwereld' en 'de buitenwereld'. De leerling gaat standpunten innemen, die soms heftig worden verdedigd en ook snel weer kunnen worden losgelaten. Er wordt geoefend met meningsvorming, standpunten worden vanuit meerdere gezichtspunten bekeken. In dit jaar ontwikkelt de leerling inzicht in sociaal-maatschappelijke en natuurlijke processen. De thema's kennen een bredere horizon, de hele wereld wordt erbij betrokken.

Karakteristiek is het wegen van eigen en andermans opvattingen, normen en waarden. Daardoor wordt het eigen oordeelsvermogen geoefend en verder ontwikkeld. Het zelfbewustzijn groeit en er ontstaat gevoel voor de eigen biografie. De innerlijke motivatie wordt sterker en idealen worden zichtbaar. De leerling wordt in zijn kunnen aangesproken, ook als het gaat om de verantwoordelijkheid die je hebt jegens de ander. Het ervaren van de eigen beperkingen, waarmee je moet leren omgaan, kan aanvankelijk gevoelens van onmacht geven. Het gegroeide oordeelsvermogen maakt inzicht en keuzes mogelijk, zodat de jongere steeds volwassener en beter toegerust in de wereld kan zijn en functioneren.

Kernbegrippen van deze levensfase:

- Oordeelsvorming
- Het vormen van een eigen mening
- Ontwikkelen van jezelf als individu in verhouding tot de wereld
- Idealen worden zichtbaarder
- Verantwoordelijkheidsgevoel voor jezelf wordt sterker

12^e leerjaar

De 17/18-jarige wordt zelfstandiger, krijgt meer vertrouwen in zichzelf en zicht op zijn kwaliteiten en idealen. De vraag naar het wezenlijke van de dingen komt op. De jongvolwassene krijgt het vermogen daar zelf creatief en scheppend mee om te gaan. Het 12 leerjaar biedt een brede afronding van het vrijeschoolonderwijs. De ontwikkelingsstof van vele periodevakken is beschouwelijk getint en spant grote bogen. Zoekend naar een eigen oordeel verdiept de leerling zich in diverse wereld- en maatschappijbeelden. Eindreis en eindpresentaties bieden mogelijkheden tot verdere groei en ontwikkeling.

De leer- en ontwikkelingsstof toont als het ware verdichting van alles wat in voorafgaande jaren opgenomen is en geleid heeft tot groei van de individualiteit. Verwijding van de blik komt tot stand door vele aspecten in hun grootse samenhang de revue te laten passeren, als overzicht en basis voor de toekomst.

Kernbegrippen van deze levensfase:

- Overzicht
- Verdichting van alles dat gehoord en gekend is richting de toekomst
- Terugblik op eigen biografie
- Individu op de rand van volwassenheid
- Idealen worden steeds meer zichtbaar

In de bovenbouw wordt in de leerjaren 7 t/m 12 - met het 8e leerjaar als omslagpunt -gepoogd om respectievelijk het minerale, planten- en dierenrijk te behandelen. Op die manier wordt allengs het inzicht verworven dat de mens al deze rijken in zich verenigt, dat alles wat de mens in zich draagt, ook buiten hem is.

VAK: Vensteruren

Leerjaar: 9

Vakles

Niveau: vmbo-t

INHOUD VAN DE LESSEN:

Het vensteruur dient als venster op de wereld, waarbij de mentor met de leerlingen thema's kan bespreken die in de maatschappij spelen of die betrekking hebben op hun leven.

- Een inleiding in de 9^e klas: wat kan de leerling verwachten?
- Een lessenserie over groepsdynamica, waarbij groepsvorming kan plaatsvinden in de nieuwe klas, die een samenstelling is van leerlingen uit verschillende 8^e klassen. Men kan denken aan kennismaking met elkaar en de mentor, naar elkaar luisteren, communiceren en samenwerken. Van belang is dat de leerlingen hun mentor leren kennen en vertrouwen.
- Lessen over persoonlijke ontwikkeling, aansluitend bij de 9^e klas.
- Omgang met social media, sexting en omgang met het andere geslacht.
- De leerlingen krijgen te maken met belangrijke zaken in het 9e en 10e leerjaar, zoals profielkeuze, schoolexamens, stage. Ze worden hierin begeleid door hun mentor, maar kunnen een extra steuntje in de rug wel gebruiken. In hun persoonlijke ontwikkeling gebeurt in deze jaren ook veel. Om de leerlingen te ondersteunen goed om te gaan met allerlei zaken die zich op school en in hun leven kunnen voordoen, zijn er een aantal lessen Mindfulness in de vensteruren. De leerlingen krijgen voor het eerst te maken met schoolexamens en toetsweken. De mentor geeft hierbij de nodige informatie en ondersteunt de leerlingen met betrekking tot resultaten, herkansingen en andere procedures.
- Begeleiding bij de profielkeuze. De leerlingen zijn van november tot en met maart bezig met het programma Qompas. De leerlingen beantwoorden vragen en maken opdrachten waarmee ze een beeld krijgen welke richting ze op zouden willen gaan. De mentor ondersteunt de leerlingen met gesprekken en motiveert ze om zelf rond te kijken, open dagen en de beroepenavond te bezoeken.
- Het ckv-verslag. De leerlingen leveren twee verslagen in over een van de volgende thema's: dans, toneel, kunst, film, muziek enzovoorts. De mentor speelt hierbij een ondersteunde rol.
- Winkelstage: De leerlingen worden begeleid in het kiezen en vinden van een stageplaats.
- Jaarfeesten: drie tot viermaal per jaar wordt er aandacht besteed aan de jaarfeesten.
- Voorbereiding Berlijnreis. Eind van het schooljaar gaan de 9^e klassen samen op excursie ter voorbereiding op de Berlijnreis in 10t. Er wordt zowel gewerkt aan het groepsproces als aan de eigen biografie.

DOELEN:

VAKGERICHT:

- De leerling wordt een venster op de wereld en zichzelf aangeboden.
- Maatschappelijke thema's worden met de leerlingen besproken.
- De leerling ontvangt praktische informatie over lesstof, roosters en programmaonderdelen, en worden voorbereid op het examenjaar.

ONTWIKKELINGSGERICHT:

- De leerling wordt begeleid in de persoonlijke ontwikkeling.
- De leerling wordt gestimuleerd en begeleid in het ontwikkelen van zelfreflectie en onderlinge feedback.
- De leerling wordt begeleid in het proces van groepsdynamica binnen de klas.
- De leerling wordt begeleid bij de profielkeuze.
- De leerling wordt begeleid en aangemoedigd bij het regelen van een stageplaats.

WERKWIJZE IN DE LESSEN:

Tijdens de vensteruren wordt er met de gehele klas gewerkt aan verschillende lessenseries. De mentor geeft praktische informatie over lopende zaken en programmaonderdelen. In de loop van het jaar worden verschillende lessenseries aangeboden, waarbij de leerlingen zich verdiepen in verschillende thema's, aan de hand van groepsopdrachten- en gesprekken, werken in readers en reflectieopdrachten. De profielkeuze speelt een belangrijke rol in de vensteruren, hiervoor wordt het programma Qompas gebruikt ter ondersteuning. Tijdens de vensteruren wordt bovendien aandacht besteed aan het uitwerken van het stageverslag in het digitale platform Apprentice.

OMGAAN MET VERSCHILLEN:

Hoewel enkele lesonderdelen in het vensteruur plenair worden aangeboden en voor iedereen relevant zijn, zijn veel lessenseries gericht op de klas als groep en de leerling als individu. Bij het zoeken naar het juiste profiel verkent de leerling de eigen talenten en interesses. Bij het zoeken van een stageplaats hebben de leerlingen de vrijheid te zoeken naar een winkel waar ze zich op hun plek voelen. Dit is een individueel proces.

De mentor voert individuele gesprekken met leerlingen om een beeld te krijgen van hoe het schooljaar voor deze leerling en diens ontwikkeling verlopen.

Tijdens de lessenseries wordt gewerkt met verschillende werkvormen om verschillende leerstijlen en vaardigheden van leerlingen aan te spreken. Enkele voorbeelden:

- Het beschrijven van verwachtingspatronen of schrijven van evaluaties voor of na belangrijke programmaonderdelen
- Het maken van mindmaps of schema's
- Associatieoefeningen met afbeeldingen of tekenopdrachten
- Kringgesprek
- Leerlingenarena: een werkvorm waarbij leerlingen hun mening kunnen geven aan een team docenten.
- Feedbackgesprekjes tussen leerlingen
- Rollenspellen of simulaties
- Spelletjes waarbij leerlingen op zichzelf reflecteren of elkaar vragen stellen: bijvoorbeeld rond het thema "Openhartig."
- Persoonlijkheids- of interesstests en -onderzoekjes
- Interviews tussen leerlingen onderling of met derden
- Presentaties van onderzoeksresultaten of eigen interesses
- Zelfstandig onderzoek via internet naar profielen en studies
- Teambuildingsopdrachten

AFSLUITING:

Leerlingen werken tijdens de lessenseries in readers of in een periodeschrift. De schriftelijke opdrachten die worden gemaakt in het kader van deze lessenseries, tellen als handelingsdelen (HD).

Er vindt geen afsluiting plaats in de vorm van een toets. De leerlingen dienen daarentegen de volgende zaken wel af te ronden aan het eind van het 9^e leerjaar:

- Profielkeuze voor klas 10 (Qompas)
- Kunstkeuze klas 10
- Twee ckv-verslagen
- Winkelstage

VAK: Vensteruren

Leerjaar: 9

Vakles

Niveau: havo

INHOUD VAN DE LESSEN:

Het vensteruur dient als venster op de wereld, waarbij de mentor met de leerlingen thema's kan bespreken die in de maatschappij spelen of die betrekking hebben op hun leven.

- Een inleiding in de 9^e klas: wat kan de leerling verwachten?
- Een lessenserie over groepsdynamica, waarbij groepsvorming kan plaatsvinden in de nieuwe klas, die een samenstelling is van leerlingen uit verschillende 8^e klassen. Men kan denken aan kennismaking met elkaar en de mentor, naar elkaar luisteren, communiceren en samenwerken. Van belang is dat de leerlingen hun mentor leren kennen en vertrouwen.
- Lessen over persoonlijke ontwikkeling, aansluitend bij de 9^e klas.
- Profielkeuze-begeleiding: de leerlingen werken aan opdrachten in een reader of doen zelfstandig onderzoek naar interesses, studies en bijbehorende profielen: november tot februari.
- De winkelstage: De leerlingen worden begeleid in het kiezen van een stageplaats.
- Pesten en social media of verboden middelen. Leerlingen bereiden presentatie voor over onderwerpen binnen dit thema: april tot juni.
- Jaarfeesten: drie- tot viermaal per jaar aandacht voor de jaarfeesten.

DOELEN:

VAKGERICHT:

- De leerling wordt een venster op de wereld aangeboden.
- Maatschappelijke thema's worden met de leerlingen besproken.
- De leerling ontvangt praktische informatie over lesstof, roosters en programma-onderdelen.

ONTWIKKELINGSGERICHT:

- De leerling wordt gestimuleerd en begeleid in het ontwikkelen van zelfreflectie en onderlinge feedback.
- De leerling wordt begeleid in de persoonlijke ontwikkeling.
- De leerling wordt begeleid in het proces van groepsdynamica binnen de klas.
- De leerling wordt begeleid in het keuzeprocess bij de profielkeuze.
- De leerling wordt begeleid en gestimuleerd bij het regelen van een stageplaats.
- De leerling werkt aan het stageverslag aan het einde van de winkelstage.

WERKWIJZE IN DE LESSEN:

Tijdens de vensteruren wordt er met de gehele klas gewerkt aan verschillende lessenseries. De mentor geeft praktische informatie over lopende zaken en programmaonderdelen. In de loop van het jaar worden verschillende lessenseries aangeboden, waarbij de leerlingen zich verdiepen in verschillende thema's, aan de hand van groepsopdrachten- en gesprekken, werken in readers en reflectieopdrachten. De profielkeuze speelt een belangrijke rol in de vensteruren, hiervoor wordt het programma Qompas gebruikt ter ondersteuning. Tijdens de vensteruren wordt bovendien aandacht besteed aan het uitwerken van het stageverslag in het digitale platform Apprentice.

OMGAAN MET VERSCHILLEN:

Hoewel enkele lesonderdelen in het vensteruur plenair worden aangeboden en voor iedereen relevant zijn, zijn veel lessenseries gericht op de klas als groep en de leerling als individu. Bij het zoeken naar

het juiste profiel verkent de leerling de eigen talenten en interesses. Bij het zoeken van een stageplaats hebben de leerlingen de vrijheid te zoeken naar een winkel waar ze zich op hun plek voelen. Dit is een individueel proces.

De mentor voert individuele gesprekken met leerlingen om een beeld te krijgen van hoe het schooljaar voor deze leerling en diens ontwikkeling verlopen.

Tijdens de lessenseries wordt gewerkt met verschillende werkvormen om verschillende leerstijlen en vaardigheden van leerlingen aan te spreken. Enkele voorbeelden:

- Het beschrijven van verwachtingspatronen of schrijven van evaluaties voor of na belangrijke programmaonderdelen
- Het maken van mindmaps of schema's
- Associatieoefeningen met afbeeldingen of tekenopdrachten
- Kringgesprek
- Leerlingenarena: een werkvorm waarbij leerlingen hun mening kunnen geven aan een team docenten.
- Feedbackgesprekjes tussen leerlingen
- Rollenspellen of simulaties
- Spelletjes waarbij leerlingen op zichzelf reflecteren of elkaar vragen stellen: bijvoorbeeld rond het thema "Openhartig."
- Persoonlijkheds- of interesstests en -onderzoekjes
- Interviews tussen leerlingen onderling of met derden
- Presentaties van onderzoeksresultaten of eigen interesses
- Zelfstandig onderzoek via internet naar profielen en studies
- Teambuildingsopdrachten

AFSLUITING:

Leerlingen werken tijdens de lessenseries in readers of in een periodeschrift. Schriftelijke opdrachten die worden gemaakt in het kader van deze lessenseries tellen als handelingsdelen (HD). Er vindt geen afsluiting plaats in de vorm van een toets.

VAKOVERSTIJGENDE SAMENHANGEN:

N.V.T.

VAK: Vensteruren

Leerjaar: 9

Vakles

Niveau: vwo

INHOUD VAN DE LESSEN:

Het vensteruur dient als venster op de wereld, waarbij de mentor met de leerlingen thema's kan bespreken die in de maatschappij spelen of die betrekking hebben op hun leven.

- Een inleiding in de 9^e klas: wat kan de leerling verwachten?
- Een lessenserie over groepsdynamica, waarbij groepsvorming kan plaatsvinden in de nieuwe klas, die een samenstelling is van leerlingen uit verschillende 8^e klassen. Men kan denken aan kennismaking met elkaar en de mentor, naar elkaar luisteren, communiceren en samenwerken. Van belang is dat de leerlingen hun mentor leren kennen en vertrouwen.
- Lessen over persoonlijke ontwikkeling, aansluitend bij de 9^e klas.
- Profielkeuzebegeleiding: de leerlingen werken aan opdrachten in een reader of doen zelfstandig onderzoek naar interesses, studies en bijbehorende profielen: november tot februari.
- De winkelstage: De leerlingen worden begeleid in het kiezen van een stageplaats.
- Pesten en social media of verboden middelen. Leerlingen bereiden presentatie voor over onderwerpen binnen dit thema: april tot juni.
- Jaarfeesten: drie- tot viermaal per jaar aandacht voor de jaarfeesten.

DOELEN:

VAKGERICHT:

- De leerling wordt een venster op de wereld aangeboden.
- Maatschappelijke thema's worden met de leerlingen besproken.
- De leerling ontvangt praktische informatie over lesstof, roosters en programma-onderdelen.

ONTWIKKELINGSGERICHT:

- De leerling wordt gestimuleerd en begeleid in het ontwikkelen van zelfreflectie en onderlinge feedback.
- De leerling wordt begeleid in de persoonlijke ontwikkeling.
- De leerling wordt begeleid in het proces van groepsdynamica binnen de klas.
- De leerling wordt begeleid in het keuzeproces bij de profielkeuze.
- De leerling wordt begeleid en gestimuleerd bij het regelen van een stageplaats.
- De leerling werkt aan het stageverslag aan het einde van de winkelstage.

WERKWIJZE IN DE LESSEN:

Tijdens de vensteruren wordt er met de gehele klas gewerkt aan verschillende lessenseries. De mentor geeft praktische informatie over lopende zaken en programmaonderdelen. In de loop van het jaar worden verschillende lessenseries aangeboden, waarbij de leerlingen zich verdiepen in verschillende thema's, aan de hand van groepsopdrachten- en gesprekken, werken in readers en reflectieopdrachten. De profielkeuze speelt een belangrijke rol in de vensteruren, hiervoor wordt het programma Qompas gebruikt ter ondersteuning. Tijdens de vensteruren wordt bovendien aandacht besteed aan het uitwerken van het stageverslag in het digitale platform Apprentice.

OMGAAN MET VERSCHILLEN:

Hoewel enkele lesonderdelen in het vensteruur plenair worden aangeboden en voor iedereen relevant zijn, zijn veel lessenseries gericht op de klas als groep en de leerling als individu. Bij het zoeken naar

het juiste profiel verkent de leerling de eigen talenten en interesses. Bij het zoeken van een stageplaats hebben de leerlingen de vrijheid te zoeken naar een winkel waar ze zich op hun plek voelen. Dit is een individueel proces.

De mentor voert individuele gesprekken met leerlingen om een beeld te krijgen van hoe het schooljaar voor deze leerling en diens ontwikkeling verlopen.

Tijdens de lessenseries wordt gewerkt met verschillende werkvormen om verschillende leerstijlen en vaardigheden van leerlingen aan te spreken. Enkele voorbeelden:

- Het beschrijven van verwachtingspatronen of schrijven van evaluaties voor of na belangrijke programmaonderdelen
- Het maken van mindmaps of schema's
- Associatieoefeningen met afbeeldingen of tekenopdrachten
- Kringgesprek
- Leerlingenarena: een werkvorm waarbij leerlingen hun mening kunnen geven aan een team docenten.
- Feedbackgesprekjes tussen leerlingen
- Rollenspellen of simulaties
- Spelletjes waarbij leerlingen op zichzelf reflecteren of elkaar vragen stellen: bijvoorbeeld rond het thema "Openhartig."
- Persoonlijkheds- of interesstests en -onderzoekjes
- Interviews tussen leerlingen onderling of met derden
- Presentaties van onderzoeksresultaten of eigen interesses
- Zelfstandig onderzoek via internet naar profielen en studies
- Teambuildingsopdrachten

AFSLUITING:

Leerlingen werken tijdens de lessenseries in readers of in een periodeschrift. Schriftelijke opdrachten die worden gemaakt in het kader van deze lessenseries tellen als handelingsdelen (HD). Er vindt geen afsluiting plaats in de vorm van een toets.

VAK: Vensteruren

Leerjaar: 10

Vakles

Niveau: vmbo

INHOUD VAN DE LESSEN:

Het vensteruur dient als venster op de wereld, waarbij de mentor met de leerlingen thema's kan bespreken die in de maatschappij spelen of die betrekking hebben op hun leven.

- Een inleiding in de 10^e klas: wat kan de leerling verwachten?
- De leerlingen hebben in het 9^e leerjaar gewerkt aan de groepsvorming. In het 10^e leerjaar gaan we hiermee verder. De leerlingen zijn in hun examenjaar, vandaar dat een goede band en samenwerking onderling en met de mentor van belang is. Men kan hierbij denken aan gesprekken en opdrachten gericht op samenwerken, naar elkaar luisteren, beeldvorming van elkaar, enzovoorts.
- Lessen over persoonlijke ontwikkeling, aansluitend bij de 10^e klas, waarin een keuze zal worden gemaakt voor de vervolgopleiding na het behalen van het diploma.
- Omgang met Social media, sexting en omgang met andere geslacht.
- De leerlingen krijgen net als in het 9^e leerjaar te maken met schoolexamens, toetsweken en nu ook het Centraal Examen. De mentor geeft de nodige informatie en ondersteunt de leerlingen met betrekking tot resultaten, herkansingen en andere procedures.

Begeleiding met betrekking tot de vervolgstudie. De leerlingen zijn van november tot en met maart bezig met het programma Qompas. Ze beantwoorden vragen en maken opdrachten, waarmee ze een beeld krijgen welke studie ze gaan kiezen. De mentor ondersteunt de leerlingen met behulp van gesprekken en motiveert ze om alvast zelf rond te kijken: open dagen, de beroepenavond en de studiebeurs in december te bezoeken en zich in te schrijven bij een vervolgopleiding. Leerlingen met havo-ambities dienen zich ook in te schrijven bij een MBO. Na de uitslag van het eindexamen wordt met hen bekeken of het havo-traject haalbaar is.

- Het ckv verslag. De leerlingen dienen twee verslagen in te leveren met betrekking tot een van de volgende thema's: dans, toneel, kunst, film, muziek enzovoorts. De mentor speelt hierbij vooral een ondersteunde rol.
- De maatschappelijke stage: De leerlingen worden begeleid in het kiezen van een stageplaats.
- Jaarfeesten: drie tot viermaal per jaar is er aandacht voor de jaarfeesten.
- Berlijnreis. Aan het begin van het jaar gaan de 10^e klassen (vmbo-t) een week naar Berlijn ter afsluiting van het vmbo-traject. Dit is een moment om zowel te werken aan het groepsvormingsproces als aan de eigen biografie en deze te presenteren.

DOELEN:

VAKGERICHT:

- De leerling wordt een venster op de wereld aangeboden.
- Maatschappelijke thema's worden met de leerlingen besproken.
- De leerling ontvangt praktische informatie over lesstof, roosters, programmaonderdelen en zaken betreffende het examenjaar.

ONTWIKKELINGSGERICHT:

- De leerling wordt begeleid in de persoonlijke ontwikkeling.
- De leerling wordt gestimuleerd en begeleid in het ontwikkelen van zelfreflectie en onderlinge feedback.
- De leerling wordt begeleid in het proces van groepsdynamica binnen de klas.
- De leerling wordt begeleid in het keuzeprocess bij de profielkeuze.
- De leerling wordt begeleid en gestimuleerd bij het regelen van een stageplaats.

WERKWIJZE IN DE LESSEN:

Tijdens de vensteruren wordt er met de gehele klas gewerkt aan verschillende lessenseries. De mentor geeft praktische informatie over lopende zaken en programmaonderdelen. In de loop van het jaar worden verschillende lessenseries aangeboden, waarbij de leerlingen zich verdiepen in verschillende thema's, aan de hand van groepsopdrachten- en gesprekken, werken in readers en reflectieopdrachten. De profielkeuze speelt een belangrijke rol in de vensteruren, hiervoor wordt het programma Qompas gebruikt ter ondersteuning. Tijdens de vensteruren wordt bovendien aandacht besteed aan het uitwerken van het stageverslag in het digitale platform Apprentice.

OMGAAN MET VERSCHILLEN:

Hoewel enkele lesonderdelen in het vensteruur plenair worden aangeboden en voor iedereen relevant zijn, zijn veel lessenseries gericht op de klas als groep en de leerling als individu. Bij het zoeken naar het juiste profiel verkent de leerling de eigen talenten en interesses. Bij het zoeken van een stageplaats hebben de leerlingen de vrijheid te zoeken naar een winkel waar ze zich op hun plek voelen. Dit is een individueel proces.

De mentor voert individuele gesprekken met leerlingen om een beeld te krijgen van hoe het schooljaar voor deze leerling en diens ontwikkeling verlopen.

Tijdens de lessenseries wordt gewerkt met verschillende werkvormen om verschillende leerstijlen en vaardigheden van leerlingen aan te spreken. Enkele voorbeelden:

- Het beschrijven van verwachtingspatronen of schrijven van evaluaties voor of na belangrijke programmaonderdelen
- Het maken van mindmaps of schema's
- Associatieoefeningen met afbeeldingen of tekenopdrachten
- Kringgesprek
- Leerlingenarena: een werkvorm waarbij leerlingen hun mening kunnen geven aan een team docenten.
- Feedbackgesprekjes tussen leerlingen
- Rollenspellen of simulaties
- Spelletjes waarbij leerlingen op zichzelf reflecteren of elkaar vragen stellen: bijvoorbeeld rond het thema "Openhartig."
- Persoonlijkheids- of interesstests en -onderzoekjes
- Interviews tussen leerlingen onderling of met derden
- Presentaties van onderzoeksresultaten of eigen interesses
- Zelfstandig onderzoek via internet naar profielen en studies
- Teambuildingsopdrachten

AFSLUITING:

Leerlingen werken tijdens de lessenseries in readers of in een periodeschrift. Schriftelijke opdrachten die worden gemaakt in het kader van deze lessenseries tellen als handelingsdelen (HD). Er vindt geen afsluiting plaats in de vorm van een toets. De leerlingen dienen de volgende zaken af te ronden aan het eind van het 10^e leerjaar:

- Studiekeuze (Qompas)
- Inschrijving MBO
- Afgerond PTA dossier + handelingsdelen
- Twee ckv-verslagen
- Maatschappelijke stage
- Indien havo de vervolgopleiding zou kunnen zijn: Profielkeuze en deelname aan het doorstromingsprogramma

VAK: Vensteruren

Leerjaar: 10

Vakles

Niveau: havo

INHOUD VAN DE LESSEN:

Het vensteruur dient als venster op de wereld, waarbij de mentor met de leerlingen thema's kan bespreken die in de maatschappij spelen of die betrekking hebben op hun leven.

- Een inleiding in de 10^e klas: wat kan de leerling verwachten?
- De mentor maakt aan de hand van klassengesprekken actuele thema's bespreekbaar.
- Lessen over persoonlijke ontwikkeling, aansluitend bij de 10^e klas.
- Studie- en leervaardigheden: hoe ontwikkel je deze?
- LOB: Studiekeuzeoriëntatie: Leerlingen werken in een reader aan een eerste oriëntatie op hun studiekeuze: februari – april
- Het profielwerkstuk: leerlingen krijgen informatie over hun profielwerkstuk.
- Jaarfeesten: drie- tot viermaal per jaar is er aandacht voor de jaarfeesten
- Uitje 10^e- klas: Leerlingen krijgen instructie over het uitje in de 10^e- klas.

DOELEN:

VAKGERICHT:

- De leerling wordt een venster op de wereld aangeboden.
- Maatschappelijke thema's worden met de leerlingen besproken.
- De leerling ontvangt praktische informatie over lesstof, roosters en programma-onderdelen.

ONTWIKKELINGSGERICHT:

- De leerling wordt gestimuleerd en begeleid in het ontwikkelen van zelfreflectie en onderlinge feedback.
- De leerling wordt begeleid in de persoonlijke ontwikkeling.
- De leerling wordt begeleid in het proces van groepsdynamica binnen de klas.
- De leerling wordt begeleid en gestimuleerd bij het kiezen van een thema voor het profielwerkstuk

WERKWIJZE IN DE LESSEN:

Tijdens de vensteruren wordt er met de gehele klas gewerkt aan verschillende lessenseries. De mentor geeft praktische informatie over lopende zaken en programmaonderdelen. In de loop van het jaar worden verschillende lessenseries aangeboden, waarbij de leerlingen zich verdiepen in verschillende thema's, aan de hand van groepsopdrachten- en gesprekken, werken in readers en reflectieopdrachten. De profielkeuze speelt een belangrijke rol in de vensteruren, hiervoor wordt het programma Qompas gebruikt ter ondersteuning. Tijdens de vensteruren wordt bovendien aandacht besteed aan het uitwerken van het stageverslag in het digitale platform Apprentice.

OMGAAN MET VERSCHILLEN:

Hoewel enkele lesonderdelen in het vensteruur plenair worden aangeboden en voor iedereen relevant zijn, zijn veel lessenseries gericht op de klas als groep en de leerling als individu. Bij het zoeken naar het juiste profiel verkent de leerling de eigen talenten en interesses. Bij het zoeken van een stageplaats hebben de leerlingen de vrijheid te zoeken naar een winkel waar ze zich op hun plek voelen. Dit is een individueel proces.

De mentor voert individuele gesprekken met leerlingen om een beeld te krijgen van hoe het schooljaar voor deze leerling en diens ontwikkeling verlopen.

Tijdens de lessenseries wordt gewerkt met verschillende werkvormen om verschillende leerstijlen en vaardigheden van leerlingen aan te spreken. Enkele voorbeelden:

- Het beschrijven van verwachtingspatronen of schrijven van evaluaties voor of na belangrijke programmaonderdelen
- Het maken van mindmaps of schema's
- Associatieoefeningen met afbeeldingen of tekenopdrachten
- Kringgesprek
- Leerlingenarena: een werkvorm waarbij leerlingen hun mening kunnen geven aan een team docenten.
- Feedbackgesprekjes tussen leerlingen
- Rollenspellen of simulaties
- Spelletjes waarbij leerlingen op zichzelf reflecteren of elkaar vragen stellen: bijvoorbeeld rond het thema "Openhartig."
- Persoonlijkheds- of interesstests en -onderzoekjes
- Interviews tussen leerlingen onderling of met derden
- Presentaties van onderzoeksresultaten of eigen interesses
- Zelfstandig onderzoek via internet naar profielen en studies
- Teambuildingsopdrachten

AFSLUITING:

Leerlingen werken tijdens de lessenseries in readers of in een periodeschrift. Schriftelijke opdrachten die worden gemaakt in het kader van deze lessenseries tellen als handelingsdelen (HD). Er vindt geen afsluiting plaats in de vorm van een toets.

VAKOVERSTIJGENDE SAMENHANGEN:

N.V.T.

VAK: Vensteruren

Leerjaar: 10

Vakles

Niveau: vwo

INHOUD VAN DE LESSEN:

Het vensteruur dient als venster op de wereld, waarbij de mentor met de leerlingen thema's kan bespreken die in de maatschappij spelen of die betrekking hebben op hun leven.

- Een inleiding in de 10^e klas: wat kan de leerling verwachten?
- De mentor maakt aan de hand van klassengesprekken actuele thema's bespreekbaar.
- Lessen over persoonlijke ontwikkeling, aansluitend bij de 10^e klas.
- Studie- en leervaardigheden: hoe ontwikkel je deze?
- LOB: Studiekeuzeoriëntatie: Leerlingen werken in een reader aan een eerste oriëntatie op hun studiekeuze: februari – april
- Het profielwerkstuk: leerlingen krijgen informatie over hun profielwerkstuk.
- Jaarfeesten: drie- tot viermaal per jaar is er aandacht voor de jaarfeesten
- Uitje 10^e- klas: Leerlingen krijgen instructie over het uitje in de 10^e- klas.

DOELEN:

VAKGERICHT:

- De leerling wordt een venster op de wereld aangeboden.
- Maatschappelijke thema's worden met de leerlingen besproken.
- De leerling ontvangt praktische informatie over lesstof, roosters en programmaonderdelen.

ONTWIKKELINGSGERICHT:

- De leerling wordt gestimuleerd en begeleid in het ontwikkelen van zelfreflectie en onderlinge feedback.
- De leerling wordt begeleid in de persoonlijke ontwikkeling.
- De leerling wordt begeleid in het proces van groepsdynamica binnen de klas.
- De leerling wordt begeleid en gestimuleerd bij het kiezen van een thema voor het profielwerkstuk

WERKWIJZE IN DE LESSEN:

Tijdens de vensteruren wordt met de gehele klas worden gewerkt aan verschillende lessenseries. In een vensteruur zal de mentor steeds praktische informatie verstrekken over lopende zaken en programmaonderdelen. In de loop van het jaar worden verschillende lessenseries aangeboden, waarbij de leerlingen zich verdiepen in verschillende thema's, aan de hand van groepsopdrachten- en gesprekken, werken in readers en reflectieopdrachten. Loopbaan Ontwikkelings Begeleiding speelt hierbij een belangrijke rol. Tijdens vensteruren wordt bovendien aandacht besteed aan het uitwerken van het profielwerkstuk.

OMGAAN MET VERSCHILLEN:

Hoewel enkele lesonderdelen in het vensteruur plenair zullen worden aangeboden en voor iedereen relevant zijn, zijn veel lessenseries gericht op de klas als groep en de leerling als individu. Bij het zoeken naar het juiste profiel verkent de leerling de eigen talenten en interesses.

Tijdens deze lessenseries wordt gewerkt met verschillende werkvormen om verschillende leerstijlen en vaardigheden van leerlingen aan te spreken. Zo valt te denken aan:

- Het beschrijven van verwachtingspatronen of schrijven van evaluaties voor of na belangrijke programmaonderdelen
- Het maken van mindmaps of schema's
- Associatieoefeningen met afbeeldingen of tekenopdrachten
- Kringgesprek
- Leerling-arena: een werkvorm waarbij leerlingen hun mening kunnen geven aan een team docenten.
- Feedbackgesprekjes met leerlingen onderling
- Rollenspellen of simulaties
- Spelletjes waarbij leerlingen op zichzelf moeten reflecteren of elkaar vragen moeten stellen: bijvoorbeeld "Openhartig."
- Persoonlijkheds- of interesstests en -onderzoekjes
- Interviews tussen leerlingen onderling of met derden
- Presentaties over onderzoeksresultaten of eigen interesses
- Zelfstandig onderzoek via internet naar profielen en studies
- Teambuildings-opdrachten

AFSLUITING:

Leerlingen werken tijdens de lessenseries in readers of in een periodeschrift. Schriftelijke opdrachten die worden gemaakt in het kader van deze lessenseries tellen als handelingsdelen (HD). Er vindt geen afsluiting plaats in de vorm van een toets.

VAKOVERSTIJGENDE SAMENHANGEN:

N.V.T.

VAK: Vensteruren

Leerjaar: 11

Vakles

Niveau: havo4

INHOUD VAN DE LESSEN:

Het vensteruur dient als venster op de wereld, waarbij de mentor met de leerlingen thema's kan bespreken die in de maatschappij spelen of die betrekking hebben op hun leven.

- Een inleiding in de 11^e klas: wat kan de leerling verwachten?
- Een lessenserie over groepsdynamica, waarbij verdere groepsvorming kan plaatsvinden. Men kan denken aan naar elkaar luisteren, communiceren en samenwerken.: september
- Lessen over persoonlijke ontwikkeling, aansluitend bij de 11^e klas: november tot december
- Leerlingenarena: een werkvorm waarbij leerlingen hun mening kunnen geven aan een team docenten.
- LOB: Studiekeuze-oriëntatie: Leerlingen werken in een reader aan een eerste oriëntatie op hun studiekeuze: februari – april
- Reflectie op periode Parcival: mei
- Jaarfeesten: drie- tot viermaal per jaar aandacht voor de jaarfeesten

DOELLEN:

VAKGERICHT:

- De leerling wordt een venster op de wereld aangeboden.
- Maatschappelijke thema's en actualiteiten worden met de leerlingen besproken.
- De leerling ontvangt praktische informatie over lesstof, roosters en programma-onderdelen.

ONTWIKKELINGSGERICHT:

- De leerling wordt gestimuleerd en begeleid in het ontwikkelen van zelfreflectie en onderlinge feedback.
- De leerling wordt begeleid in de persoonlijke ontwikkeling.
- De leerling wordt begeleid in het proces van groepsdynamica binnen de klas.
- De leerling leert een vaak kritische houding om te zetten in constructieve en genuanceerde ideeën.
- De leerling wordt begeleid in de oriëntatie op het keuzeproces voor de vervolgstudie.

WERKWIJZE IN DE LESSEN:

Tijdens de vensteruren wordt met de gehele klas gewerkt aan verschillende lessenseries. In een vensteruur geeft de mentor praktische informatie over lopende zaken en programmaonderdelen. In de loop van het jaar worden verschillende lessenseries aangeboden, waarbij de leerlingen zich verdiepen in verschillende thema's, aan de hand van groepsopdrachten- en gesprekken, werken in readers en reflectieopdrachten. Loopbaan Ontwikkelings Begeleiding speelt hierbij een belangrijke rol.

OMGAAN MET VERSCHILLEN:

Hoewel enkele lesonderdelen in het vensteruur plenair worden aangeboden en voor iedereen relevant zijn, zijn veel lessenseries gericht op de klas als groep en de leerling als individu. Bij het zoeken naar het juiste profiel verkent de leerling de eigen talenten en interesses.

Bij het zoeken van een stageplaats hebben de leerlingen de vrijheid te zoeken naar een bedrijf of stichting waar ze zich op hun plek voelen. Dit is een individueel proces.

Tijdens deze lessenseries wordt gewerkt met verschillende werkvormen om verschillende leerstijlen en vaardigheden van leerlingen aan te spreken. Zo valt te denken aan:

- Het beschrijven van verwachtingspatronen of schrijven van evaluaties voor of na belangrijke programmaonderdelen
- Het maken van mindmaps of schema's
- Associatieoefeningen met afbeeldingen of tekenopdrachten
- Kringgesprek
- Leerlingenarena: een werkvorm waarbij leerlingen hun mening kunnen geven aan een team docenten.
- Feedbackgesprekjes met leerlingen onderling
- Rollenspellen of simulaties
- Spelletjes waarbij leerlingen op zichzelf moeten reflecteren of elkaar vragen moeten stellen: bijvoorbeeld "Openhartig."
- Persoonlijkheds- of interesstests en -onderzoekjes
- Interviews tussen leerlingen onderling of met derden
- Presentaties van onderzoeksresultaten of eigen interesses
- Zelfstandig onderzoek via internet naar profielen en studies
- Teambuildings-opdrachten

AFSLUITING:

Leerlingen werken tijdens de lessenseries in readers of in een periodeschrift. Schriftelijke opdrachten die worden gemaakt in het kader van deze lessenseries tellen als handelingsdelen (HD). Er vindt geen afsluiting plaats in de vorm van een toets.

VAKOVERSTIJGENDE SAMENHANGEN:

- Leerlingen reflecteren op hun Parcival-periode, een belangrijk onderdeel in het leerplan van de vrijeschool en een onderdeel van het PTA Nederlands.
- Leerlingen doen een eerste brainstorm en maken een Plan van Aanpak voor hun profielwerkstuk. Het profielwerkstuk sluit aan bij een vak uit het profiel van de leerling.
- Leerlingen oriënteren zich op hun studiekeuze, als onderdeel van het LOB-traject.

VAK: Vensteruren

Leerjaar: 11

Vakles

Niveau: havo5

INHOUD VAN DE LESSEN:

Het vensteruur dient als venster op de wereld, waarbij de mentor met de leerlingen thema's kan bespreken die in de maatschappij spelen of die betrekking hebben op hun leven.

- Een inleiding in de 11^e klas: wat kan de leerling verwachten?
- Het gehele jaar voorafgaand aan de toetsweken is er voorbereiding op het Centraal Examen: lessenserie waarbij wordt stilgestaan bij de vraag hoe een examen kan worden voorbereid en wat de leerlingen kunnen verwachten.
- Lessenserie over groepsdynamica, waarbij verdere groepsvorming kan plaatsvinden. Men kan denken aan naar elkaar luisteren, communiceren en samenwerken. In september
- Reflectie op de Parcival-periode. In september
- Stage. De leerlingen worden begeleid in het kiezen van een stageplaats. In oktober
- Lessen over persoonlijke ontwikkeling, aansluitend bij de 11^e klas. Van november tot december
- Leerlingenarena: een werkvorm waarbij leerlingen hun mening kunnen geven aan een team docenten.
- LOB: Studiekeuze-oriëntatie: Vervolg op de lessenserie in de 10^e klas. Van januari tot april
- Jaarfeesten: drie tot viermaal per jaar is er aandacht voor de jaarfeesten

DOELEN:

VAKGERICHT:

- De leerling wordt een venster op de wereld aangeboden.
- Maatschappelijke thema's worden met de leerlingen besproken.
- De leerling ontvangt praktische informatie over lesstof, roosters en programma-onderdelen.
- De leerling ontvangt praktische informatie over examens en exameneisen

ONTWIKKELINGSGERICHT:

- De leerling wordt gestimuleerd en begeleid in het ontwikkelen van zelfreflectie en onderlinge feedback.
- De leerling wordt begeleid in de persoonlijke ontwikkeling.
- De leerling wordt begeleid in het proces van groepsdynamica binnen de klas.
- De leerling leert een vaak kritische houding om te zetten in constructieve en genuanceerde ideeën.
- De leerling wordt begeleid in de oriëntatie op het keuzeproces voor de vervolgstudie.
- De leerling wordt begeleid en gestimuleerd bij het regelen van een stageplaats
- De leerling werkt aan het stageverslag aan het einde van de maatschappelijke stage.

WERKWIJZE IN DE LESSEN:

Er wordt met de gehele klas gewerkt aan verschillende lessenseries. De mentor geeft steeds praktische informatie over lopende zaken en programmaonderdelen. In de loop van het jaar worden verschillende lessenseries aangeboden, waarbij de leerlingen zich verdiepen in verschillende thema's, aan de hand van groepsopdrachten- en gesprekken, werken in readers en reflectieopdrachten.

Loopbaan Ontwikkelings Begeleiding speelt hierbij een belangrijke rol. Er wordt bovendien aandacht besteed aan het uitwerken van het stageverslag in het digitale platform Apprentice. Het draagvlak van dit platform zal de komende jaren mogelijk worden uitgebreid.

OMGAAN MET VERSCHILLEN:

Hoewel enkele lesonderdelen in het vensteruur plenair worden aangeboden en voor iedereen relevant zijn, zijn veel lessenseries gericht op de klas als groep en de leerling als individu. Bij het zoeken naar het juiste profiel verkent de leerling de eigen talenten en interesses.

Bij het zoeken van een stageplaats hebben de leerlingen de vrijheid te zoeken naar een bedrijf of stichting waar zij zich op hun plek voelen. Dit is een individueel proces.

Tijdens deze lessenseries wordt gewerkt met verschillende werkvormen om verschillende leerstijlen en vaardigheden van leerlingen aan te spreken. Zo valt te denken aan:

- Het beschrijven van verwachtingspatronen of schrijven van evaluaties voor of na belangrijke programmaonderdelen
- Het maken van mindmaps of schema's
- Associatieoefeningen met afbeeldingen of tekenopdrachten
- Kringgesprek
- Leerlingenarena: een werkvorm waarbij leerlingen hun mening kunnen geven aan een team docenten.
- Feedbackgesprekjes met leerlingen onderling
- Rollenspellen of simulaties
- Spelletjes waarbij leerlingen op zichzelf moeten reflecteren of elkaar vragen moeten stellen: bijvoorbeeld "Openhartig."
- Persoonlijkheds- of interesstests en -onderzoekjes
- Interviews tussen leerlingen onderling of met derden
- Presentaties van onderzoeksresultaten of eigen interesses
- Zelfstandig onderzoek via internet naar profielen en studies

Teambuildings-opdrachten

AFSLUITING:

Leerlingen werken tijdens de lessenseries in readers of in een periodeschrift. Schriftelijke opdrachten die worden gemaakt in het kader van deze lessenseries tellen als handelingsdelen (HD). Er vindt geen afsluiting plaats in de vorm van een toets.

VAKOVERSTIJGENDE SAMENHANGEN:

- Leerlingen bereiden tijdens de vensteruren hun stage voor. De stage is een belangrijk onderdeel in het vrijeschoolleerplan.
- Leerlingen reflecteren op hun Parcival-periode, een belangrijk onderdeel in het vrijeschoolleerplan en een onderdeel van het PTA Nederlands.
- Leerlingen doen een eerste brainstorm en maken een Plan van Aanpak voor hun Profielwerkstuk. Het profielwerkstuk sluit aan bij een vak uit het profiel van de leerling.
- Leerlingen oriënteren zich op hun studiekeuze, als onderdeel van het LOB-traject.

VAK: Vensteruren

Leerjaar: 11

Vakles

Niveau: vwo

INHOUD VAN DE LESSEN:

Het vensteruur dient als venster op de wereld, waarbij de mentor met de leerlingen thema's kan bespreken die in de maatschappij spelen of die betrekking hebben op hun leven.

- Een inleiding in de 11^e klas: wat kan de leerling verwachten?
- Een lessenserie over groepsdynamica, waarbij verdere groepsvorming kan plaatsvinden. Men kan denken aan naar elkaar luisteren, communiceren en samenwerken. In september
- Stage. De leerlingen worden tijdens de vensteruren begeleid in het kiezen van een stageplaats. In oktober
- Lessen over persoonlijke ontwikkeling, aansluitend bij de 11^e klas. Van november tot december.
- Leerlingenarena: een werkvorm waarbij leerlingen hun mening kunnen geven aan een team docenten.
- LOB: Studiekeuze-oriëntatie: Leerlingen werken in een reader aan een eerste oriëntatie op hun studiekeuze. In februari – april
- Reflectie op periode Parcival: mei
- Jaarfeesten: drie tot viermaal per jaar is er aandacht voor de jaarfeesten

DOELEN:

VAKGERICHT:

- De leerling wordt een venster op de wereld aangeboden.
- Maatschappelijke thema's worden met de leerlingen besproken.
- De leerling ontvangt praktische informatie over lesstof, roosters en programma-onderdelen.

ONTWIKKELINGSGERICHT:

- De leerling wordt gestimuleerd en begeleid in het ontwikkelen van zelfreflectie en onderlinge feedback.
- De leerling wordt begeleid in de persoonlijke ontwikkeling.
- De leerling wordt begeleid in het proces van groepsdynamica binnen de klas.
- De leerling leert een vaak kritische houding om te zetten tot constructieve en genuanceerde ideeën.
- De leerling wordt begeleid in de oriëntatie op het keuzeproces voor de vervolgstudie.
- De leerling wordt begeleid en gestimuleerd bij het regelen van een stageplaats
- De leerling werkt aan het stageverslag aan het einde van de maatschappelijke stage.

WERKWIJZE IN DE LESSEN:

Tijdens de vensteruren wordt met de gehele klas worden aan verschillende lessenseries. In een vensteruur geeft de mentor steeds praktische informatie over lopende zaken en programma-onderdelen. In de loop van het jaar worden verschillende lessenseries aangeboden, waarbij de leerlingen zich verdiepen in verschillende thema's, aan de hand van groepsopdrachten- en gesprekken, werken in readers en reflectieopdrachten. Loopbaan Ontwikkelings Begeleiding speelt hierbij een belangrijke rol. Er wordt bovendien aandacht besteed aan het uitwerken van het

stageverslag in het digitale platform Apprentice. Het draagvlak van dit platform zal de komende jaren mogelijk worden uitgebreid.

OMGAAN MET VERSCHILLEN:

Hoewel enkele lesonderdelen in het vensteruur plenair zullen worden aangeboden en voor iedereen relevant zijn, zijn veel lessenseries gericht op de klas als groep en de leerling als individu. Bij het zoeken naar het juiste profiel verkent de leerling de eigen talenten en interesses. Bij het zoeken van een stageplaats heeft de leerling de vrijheid te zoeken naar een winkel waar hij of zij zich op zijn of haar plek voelt. Dit is een individueel proces.

Tijdens deze lessenseries wordt gewerkt met verschillende werkvormen om verschillende leerstijlen en vaardigheden van leerlingen aan te spreken. Zo valt te denken aan:

- Het beschrijven van verwachtingspatronen of schrijven van evaluaties voor of na belangrijke programmaonderdelen
- Het maken van mindmaps of schema's
- Associatieoefeningen met afbeeldingen of tekenopdrachten
- Kringgesprek
- Leerlingenarena: een werkvorm waarbij leerlingen hun mening kunnen geven aan een team docenten.
- Feedbackgesprekjes met leerlingen onderling
- Rollenspellen of simulaties
- Spelletjes waarbij leerlingen op zichzelf moeten reflecteren of elkaar vragen moeten stellen: bijvoorbeeld "Openhartig."
- Persoonlijkheds- of interessetests en -onderzoekjes
- Presentaties over onderzoeksresultaten of eigen interesses
- Zelfstandig onderzoek via internet naar profielen en studies
- Teambuildingsopdrachten

AFSLUITING:

Leerlingen werken tijdens de lessenseries in readers of in een periodeschrift. Schriftelijke opdrachten die worden gemaakt in het kader van deze lessenseries tellen als handelingsdelen (HD). Er vindt geen afsluiting plaats in de vorm van een toets.

VAKOVERSTIJGENDE SAMENHANGEN:

- Leerlingen bereiden tijdens de vensteruren hun stage voor. De stage is een belangrijk onderdeel in het vrijeschoolleerplan.
- Leerlingen reflecteren op hun Parcival-periode, een belangrijk onderdeel in het vrijeschoolleerplan en onderdeel van het PTA Nederlands.
- Leerlingen doen een eerste brainstorm en maken een Plan van Aanpak voor hun Profielwerkstuk. Het profielwerkstuk sluit aan bij een vak uit het profiel van de leerling.
- Leerlingen oriënteren zich op hun studiekeuze, als onderdeel van het LOB-traject.

VAK: Vensteruren

Leerjaar: 12

Vakles

Niveau: havo5

INHOUD VAN DE LESSEN:

Het vensteruur dient als venster op de wereld, waarbij de mentor met de leerlingen thema's kan bespreken die in de maatschappij spelen of die betrekking hebben op hun leven.

- Een inleiding in de 12^e klas: wat kan de leerling verwachten?
- Het gehele jaar voorafgaand aan de toetsweken is er voorbereiding op het Centraal Examen: lessenserie waarbij wordt stilgestaan bij de vraag hoe een examen kan worden voorbereid en wat de leerlingen kunnen verwachten.
- Voorbereiding op de kunstreis. In september
- Inspirerende personen in de wereldgeschiedenis: aansluitend bij de voorbereiding op de eindpresentaties. Van september tot november.
- Inspiratie voor de eindpresentatie: een lessenserie om de leerling te stimuleren op het eigen ontwikkelingsproces en hoe dit kan worden verbonden aan de eindpresentatie. Van september tot november.
- Voorbereiding op de eindpresentatie: hoe zet je een eindpresentatie in elkaar? Van november tot januari.
- LOB: Studiekeuze-oriëntatie: Vervolg op de lessenserie in de 11^e klas. Van januari tot april
- Leerlingenarena: een werkvorm waarbij leerlingen hun mening kunnen geven aan een team docenten.
- Jaarfeesten: drie tot viermaal per jaar aandacht voor de jaarfeesten

DOELLEN:

VAKGERICHT:

- De leerling wordt een venster op de wereld aangeboden.
- Maatschappelijke thema's worden met de leerlingen besproken.
- De leerling ontvangt praktische informatie over lesstof, roosters en programma-onderdelen.
- De leerling ontvangt praktische informatie over examens en exameneisen
- De leerling ontwikkelt studievaardigheden, met het oog op het Centraal Examen.

ONTWIKKELINGSGERICHT:

- De leerling wordt gestimuleerd en begeleid in het ontwikkelen van zelfreflectie en onderlinge feedback.
- De leerling wordt begeleid in de persoonlijke ontwikkeling.
- De leerling ontwikkelt inzicht in de eigen biografie en de eigen idealen
- De leerling wordt begeleid in het proces van groepsdynamica binnen de klas.

WERKWIJZE IN DE LESSEN:

Tijdens de vensteruren wordt met de gehele klas worden aan verschillende lessenseries. In een vensteruur geeft de mentor steeds praktische informatie over lopende zaken en programma-onderdelen. In de loop van het jaar worden verschillende lessenseries aangeboden, waarbij de leerlingen zich verdiepen in verschillende thema's, aan de hand van groepsopdrachten- en gesprekken, werken in readers en reflectieopdrachten. Loopbaan Ontwikkelings Begeleiding speelt hierbij een belangrijke rol. Ook staat de persoonlijke ontwikkeling met het oog op volwassen worden centraal.

OMGAAN MET VERSCHILLEN:

Hoewel enkele lesonderdelen in het vensteruur plenair zullen worden aangeboden en voor iedereen relevant zijn, zijn veel lessenseries gericht op de klas als groep en de leerling als individu. Bij het voorbereiden van de eindpresentatie doorlopen leerlingen een geheel eigen proces, waarbij ze hun eigen ontwikkeling en hun kunstzinnige visie combineren tot een presentatie. Bij dit individuele proces kunnen de leerlingen elkaar helpen en inspireren tijdens de vensteruren. Ook de studiekeuze is een doorgaans persoonlijk proces, waarbij elke leerling het eigen pad kiest. Dit keuzeprocess dient in het examenjaar al verder gevorderd te zijn, in het voorjaar wordt de eigen keuze gemaakt en schrijft de leerling zich in bij een vervolgopleiding. In de vensteruren wordt stilgestaan bij de verschillende intelligenties en bij het maken van de juiste keuze.

Tijdens deze lessenseries wordt er gewerkt met verschillende werkvormen om verschillende leerstijlen en vaardigheden van leerlingen aan te spreken. Zo valt te denken aan:

- Het beschrijven van verwachtingspatronen of het schrijven van evaluaties voor of na belangrijke programmaonderdelen
- Het maken van mindmaps of schema's
- Associatieoefeningen met afbeeldingen of tekenopdrachten
- Groepsopdrachten om elkaar te begeleiden en inspireren wat betreft de eindpresentatie
- Oefenen van eindpresentaties met presentatieopdrachten
- Kringgesprek
- Leerlingenarena: een werkvorm waarbij leerlingen hun mening kunnen geven aan een team docenten.
- Feedbackgesprekjes met leerlingen onderling
- Spelletjes waarbij leerlingen op zichzelf moeten reflecteren of elkaar vragen moeten stellen: bijvoorbeeld "Openhartig."
- Persoonlijkheids- of interesstests en -onderzoekjes
- Presentaties over onderzoeksresultaten of eigen interesses
- Zelfstandig onderzoek naar studies, verslag hiervan doen in de groep
- Teambuildingsopdrachten

AFSLUITING:

Leerlingen werken tijdens de lessenseries in readers of in een periodeschrift. Schriftelijke opdrachten die worden gemaakt in het kader van deze lessenseries tellen als handelingdelen (HD). Er vindt geen afsluiting plaats in de vorm van een toets.

VAKOVERSTIJGENDE SAMENHANGEN:

- Leerlingen staan stil bij hun eigen leerstijl en het voorbereiden van examens. Dit sluit aan bij examenvaardigheden van alle vakken.
- Leerlingen reflecteren op hun eigen biografie en die van anderen op de biografiedagen tijdens de kunstreis, een belangrijk onderdeel in het vrijeschoolleerplan.
- De eindpresentatie is een belangrijk onderdeel van het vrijeschoolleerplan. Deze wordt deels voorbereid in de vensteruren, in samenwerking met de periode Kunst in de 12^e klas.
- Ter inspiratie voor de eigen biografie en de eindpresentatie worden de biografieën van inspirerende personen behandeld. Dit hangt samen met de periode Overzicht van de geschiedenis in de 12^e klas.
- Leerlingen oriënteren zich op hun studiekeuze, als onderdeel van het LOB-traject.

VAK: Vensteruren

Leerjaar: 12/13

Vakles

Niveau: vwo

Het vensteruur dient als venster op de wereld, waarbij de mentor met de leerlingen thema's kan bespreken die in de maatschappij spelen of die betrekking hebben op hun leven.

- Een inleiding in de 12^e klas: wat kan de leerling verwachten?
- Het gehele jaar voorafgaand aan de toetsweken is er voorbereiding op het Centraal Examen: lessenserie waarbij wordt stilgestaan bij de vraag hoe een examen kan worden voorbereid en wat de leerlingen kunnen verwachten.
- Voorbereiding op de kunstreis. In september
- Inspirerende personen in de wereldgeschiedenis: aansluitend bij de voorbereiding op de eindpresentaties. Van september tot november.
- Inspiratie voor de eindpresentatie: een lessenserie om de leerling te stimuleren op het eigen ontwikkelingsproces en hoe dit kan worden verbonden aan de eindpresentatie. Van september tot november.
- Voorbereiding op de eindpresentatie: hoe zet je een eindpresentatie in elkaar? Van november tot januari.
- LOB: Studiekeuze-oriëntatie: Vervolg op de lessenserie in de 11^e klas. Van januari tot april
- Leerlingenarena: een werkvorm waarbij leerlingen hun mening kunnen geven aan een team docenten.
- Jaarfeesten: drie tot viermaal per jaar aandacht voor de jaarfeesten

DOELEN:

VAKGERICHT:

- De leerling wordt een venster op de wereld aangeboden.
- Maatschappelijke thema's worden met de leerlingen besproken.
- De leerling ontvangt praktische informatie over lesstof, roosters en programma-onderdelen.
- De leerling ontvangt praktische informatie over examens en exameneisen
- De leerling ontwikkelt studievaardigheden, met het oog op het Centraal Examen.

ONTWIKKELINGSGERICHT:

- De leerling wordt gestimuleerd en begeleid in het ontwikkelen van zelfreflectie en onderlinge feedback.
- De leerling wordt begeleid in de persoonlijke ontwikkeling.
- De leerling ontwikkelt inzicht in de eigen biografie en de eigen idealen
- De leerling wordt begeleid in het proces van de eindpresentatie, wat wordt verbonden aan de persoonlijke ontwikkeling van de leerling.
- De leerling wordt begeleid in het proces van groepsdynamica binnen de klas.
- De leerling wordt begeleid in het keuzeproces bij de studiekeuze

WERKWIJZE IN DE LESSEN:

Tijdens de vensteruren zal met de gehele klas worden gewerkt aan verschillende lessenseries. In een vensteruur zal de mentor steeds praktische informatie verstrekken over lopende zaken en programma-onderdelen. In de loop van het jaar worden verschillende lessenseries aangeboden, waarbij de leerlingen zich verdiepen in verschillende thema's, aan de hand van groepsopdrachten- en gesprekken, werken in readers en reflectieopdrachten. Loopbaan Ontwikkelings Begeleiding speelt

hierbij een belangrijke rol. Ook staat de persoonlijke ontwikkeling met het oog op volwassen worden centraal.

WERKWIJZE IN DE LESSEN:

Tijdens de vensteruren wordt met de gehele klas worden aan verschillende lessenseries. In een vensteruur geeft de mentor steeds praktische informatie over lopende zaken en programma-onderdelen. In de loop van het jaar worden verschillende lessenseries aangeboden, waarbij de leerlingen zich verdiepen in verschillende thema's, aan de hand van groepsopdrachten- en gesprekken, werken in readers en reflectieopdrachten. Loopbaan Ontwikkelings Begeleiding speelt hierbij een belangrijke rol. Ook staat de persoonlijke ontwikkeling met het oog op volwassen worden centraal.

OMGAAN MET VERSCHILLEN:

Hoewel enkele lesonderdelen in het vensteruur plenair zullen worden aangeboden en voor iedereen relevant zijn, zijn veel lessenseries gericht op de klas als groep en de leerling als individu. Bij het voorbereiden van de eindpresentatie doorlopen leerlingen een geheel eigen proces, waarbij ze hun eigen ontwikkeling en hun kunstzinnige visie combineren tot een presentatie. Bij dit individuele proces kunnen de leerlingen elkaar helpen en inspireren tijdens de vensteruren. Ook de studiekeuze is een doorgaans persoonlijk proces, waarbij elke leerling het eigen pad kiest. Dit keuzeprocess dient in het examenjaar al verder gevorderd te zijn, in het voorjaar wordt de eigen keuze gemaakt en schrijft de leerling zich in bij een vervolgopleiding. In de vensteruren wordt stilgestaan bij de verschillende intelligenties en bij het maken van de juiste keuze.

Tijdens deze lessenseries wordt er gewerkt met verschillende werkvormen om verschillende leerstijlen en vaardigheden van leerlingen aan te spreken. Zo valt te denken aan:

- Het beschrijven van verwachtingspatronen of het schrijven van evaluaties voor of na belangrijke programmaonderdelen
- Het maken van mindmaps of schema's
- Associatieoefeningen met afbeeldingen of tekenopdrachten
- Groepsopdrachten om elkaar te begeleiden en inspireren wat betreft de eindpresentatie
- Oefenen van eindpresentaties met presentatieopdrachten
- Kringgesprek
- Leerlingenarena: een werkvorm waarbij leerlingen hun mening kunnen geven aan een team docenten.
- Feedbackgesprekjes met leerlingen onderling
- Spelletjes waarbij leerlingen op zichzelf moeten reflecteren of elkaar vragen moeten stellen: bijvoorbeeld "Openhartig."
- Persoonlijkheids- of interesstests en -onderzoekjes
- Presentaties over onderzoeksresultaten of eigen interesses
- Zelfstandig onderzoek naar studies, verslag hiervan doen in de groep
- Teambuildingsopdrachten

AFSLUITING:

Leerlingen werken tijdens de lessenseries in readers of in een periodeschrift. Schriftelijke opdrachten die worden gemaakt in het kader van deze lessenseries tellen als handelingdelen (HD). Er vindt geen afsluiting plaats in de vorm van een toets.

VAKOVERSTIJGENDE SAMENHANGEN:

- Leerlingen staan stil bij hun eigen leerstijl en het voorbereiden van examens. Dit sluit aan bij examenvaardigheden van alle vakken.
- Leerlingen reflecteren op hun eigen biografie en die van anderen op de biografiedagen tijdens de kunstreis, een belangrijk onderdeel in het vrijeschoolleerplan.
- De eindpresentatie is een belangrijk onderdeel van het vrijeschoolleerplan. Deze wordt deels voorbereid in de vensteruren, in samenwerking met de periode Kunst in de 12^e klas.

- Ter inspiratie voor de eigen biografie en de eindpresentatie worden de biografieën van inspirerende personen behandeld. Dit hangt samen met de periode Overzicht van de geschiedenis in de 12^e klas.
- Leerlingen oriënteren zich op hun studiekeuze, als onderdeel van het LOB-traject.

VAK: Mindfulness

Niveau : alle niveaus

INHOUD VAN DE LESSEN:

In deze lessen maken de leerlingen kennis met de basisvaardigheden van mindfulness.

De volgende onderwerpen komen in ieder geval aan bod:

- Puppy training
- Richt je op de kalmte
- Piekeren herkennen
- Hier en nu aanwezig zijn
- Bewegen met aandacht
- Een stapje terug
- Stress omarmen
- Het fijne toelaten

DOELEN:

VAKGERICHT:

- Leerlingen bekend maken met hun vermogen tot aandacht en het kunnen richten van aandacht.
- Leerlingen laten begrijpen dat de aard van de ongetrainde geest, wispelturig is.
- Handvatten aanrijken waarmee ze hun aandacht kunnen trainen.
- Ontdekken dat de mind zijn eigen leven leidt en dat ze die niet onder controle hebben.
- Een houding ontwikkelen van nieuwsgierigheid, vriendelijkheid, acceptatie en openheid, die ze helpt beter om te gaan met wisselende stemmingen.
- Leren dat ze door hun aandacht te 'ankeren' in hun onderlichaam, ze zich makkelijker op de kalmte kunnen richten.
- Dat de mind constant interpretaties maakt en 'verhalen' vertelt over wat er gebeurt.
- Ze vast kunnen raken in hun hoofd en dan blijven piekeren of doemdenken.
- Al dat gemaak in hun hoofd niet alleen tot stress leidt — maar ook invloed heeft op hun lijf en hun gedrag.
- Uitleggen 'hoe de automatische piloot' hen ervan weerhoudt hun ervaringen in het hier en nu duidelijk te ervaren.
- Leren het prettige te waarderen en ervan te genieten.
- Het ook gaat over beweging. Een groot deel van wat ze doen, doen ze zonder er aandacht aan te geven.
- Met aandacht bewegen ook kan helpen bij presteren in sport, muziek en andere optredens.
- Begrijpen dat zij altijd een 'stapje terug' kunnen zetten in hun gedachten.
- Leren dat het helpt als ze hun gedachten als 'verkeer' dat door hun hoofd rijdt kunt zien.
- Inzien dat ze niet aan boord van zo'n bus vol moeilijke gedachten hoeven te stappen
- Begrijpen wat stress is: waar het vandaan komt, waarom het bestaat, hoe het in elkaar steekt en wat negatieve gevolgen ervan kunnen zijn.
- Stress herkennen bij zichzelf en kunnen aangeven waar zij de stress in hun lichaam voelen.
- Leren hoe ze moeilijke emoties bewust kunnen beantwoorden in plaats van er direct te reageren; hoe ze zich erop kunnen richten en er bij kunnen blijven.
- Aanmoedigen om al het goede in het leven te waarderen.
- Uitleggen hoe ook de gewoonste dingen als goed ervaren kunnen worden.

ONTWIKKELINGSGERICHT:

Wanneer van leerlingen veel prestaties worden verwacht in de vorm van huiswerk en toetsen kunnen ze leren, door de mindfulness oefeningen toe te passen, om beter om te gaan met stress en moeilijke

situaties. De oefeningen helpen om te ontspannen, minder te piekeren en de gedachten tot rust te brengen.

Voor sommige leerlingen kan mindfulness hen helpen hun doelen te bereiken, zoals focus in de klas, hogere prestaties in de sport of het delen met anderen. Voor anderen kan mindfulness een reddingslijn worden om hen te helpen omgaan met de huidige problemen, zoals het omgaan met examendruk en andere oorzaken van angst en leed.

Belangrijk is dat leerlingen zich weten te ontspannen...tijd voor zichzelf nemen en stress signalen op tijd herkennen. Het werkelijk aanwezig kunnen zijn in het moment is een voorwaarde om de vermogens van je ziel te versterken en verder te ontwikkelen.

WERKWIJZE IN DE LESSEN:

De leerlingen werken met stencils om tijdens de les in te vullen en met een schrift waarin ze aantekeningen maken. Daarnaast worden er praktische oefeningen gedaan en zijn er huiswerkopdrachten om mee te oefenen.

De docent heeft als primaire doel dat leerlingen een positieve ervaring van mindfulness hebben. Voor sommige leerlingen is dit misschien een levens veranderende ervaring, maar niet voor iedereen. Als je mindfulness relevant kunt maken voor hun leven, zullen ze er vaak mee bezig zijn en het bijna onmiddellijk gebruiken.

OMGAAN MET VERSCHILLEN:

De lessen vinden over het algemeen klassikaal plaats. Bij sommige opdrachten is er sprake van het werken in groepjes. Leerlingen luisteren naar elkaar en kunnen met elkaar oefenen waardoor ook van elkaar wordt geleerd. De uitwerking in het schrift is individueel. Grote verschillen kunnen zichtbaar worden tijdens de oefeningen in de klas of bij de uitwerking van de huiswerkopdrachten. Hierbij kan individueel in worden gegaan op de onderliggende theorie al naar gelang de belangstelling van de leerling. In een aantal gevallen zal moeten worden doorverwezen naar het zorgteam.

AFSLUITING:

Evaluatieformulier invullen met feedback en ervaringen.

VAKOVERSTIJGENDE SAMENHANGEN:

In alle lessen en in elk leerjaar kunnen de leerlingen gevoelens ervaren waar lastig mee om te gaan is, of waar juist op een positieve manier mee kan worden omgegaan. Het zit als een rode draad geweven door de hele schoolse periode van het Rudolf Steiner College en nog ver daarbuiten.

VAK: LOB: Levensloop Ontwikkeling en Begeleiding

Leerjaar: 9

Vakles

Niveau: vmbo

INHOUD VAN DE LESSEN:

Het is van belang om de leerlingen in meer te begeleiden dan de keuze voor een loopbaan. Leerlingen moeten leren de eigen loopbaan vorm te geven. De school moet de leerlingen voor de eigen toekomst competenties mee te geven: levensvaardigheden. Het woord Loopbaan impliceert dat het gaat om het vorm geven van de eigen carrière, waardoor de term me wat tegen staat. Omdat wij ons als Vrijeschool richten op de ontwikkeling van de leerling als volledig mens, staat LOB idealiter voor Levensloop Ontwikkeling- en Begeleiding.

De 9e klas is een jaar waar de leerling een nieuwe start maakt in de bovenbouw en begint met het examentraject, maar ook voor de profielkeuze staat. De winkelstage is vaak een eerste ervaring voor de leerling in het werkveld.

profielkeuze

Leerlingen besteden vanaf november tijdens de vensteruren aan het reflecteren op de eigen interesses en ambities. Er wordt gewerkt in een reader, waarmee de mentor de klas begeleidt bij het traject naar de profielkeuze. In maart maken de leerlingen daadwerkelijk hun keuze voor het profiel. Hierop kan worden gereflecteerd in een digitaal portfolio.

Winkelstage

Na hun profielkeuze beginnen de 9^e klassen met hun winkelstage, waarbij ze ervaring opdoen met het werken in een winkel. Ze reflecteren hierop en doen onderzoek naar de winkel zelf in hun stageverslag. Het stageverslag wordt in het programma Apprentice uitgewerkt en vormt deel van een digitaal portfolio.

Brief aan de ouders

Tijdens de vensteruren aan het einde van het schooljaar schrijven leerlingen een brief aan hun ouders, waarin zij kenbaar maken waar zij hun ouders dankbaar voor zijn. Tijdens de eindreis in de 10^e klas ontvangen de leerlingen een brief van hun ouders terug.

DOELEN:

VAKGERICHT:

- Kwaliteitenreflectie: de eigenschappen en vaardigheden van de leerling
- Motievenreflectie: de drijfveren van de leerling
- Werkexploratie: oriëntatie op het werk dat de leerling zou willen doen
- Netwerken
- Loopbaansturing: begeleiden van het keuzeproces voor een vervolgopleiding

ONTWIKKELINGSGERICHT:

Dit leerplan LOB is bedoeld als doorlopende Ontwikkelingsgerichte leerlijn (met een eventueel LOB-etiquette), waarbij onderdelen in ons curriculum die bijdragen aan individuele ontwikkeling en drijfveer van de leerling worden samengebracht. Het wiel hoeft hierbij niet opnieuw te worden uitgevonden, het gaat om het leggen van verbanden. Dit zou kunnen worden opgenomen in het leerplan en zou er wat mij betreft een integraal onderdeel van moeten zijn op een vrijeschool.

Voor leerlingen kunnen wij duidelijk zichtbaar maken waar zij in de loop der jaren aan hebben gewerkt en hoe zij zich hebben ontwikkeld. Een digitaal portfolio (bijvoorbeeld via Apprentice) biedt de mogelijkheid om de verschillende onderdelen die we verwerken in dat Portfolio zichtbaar te maken, bijvoorbeeld doormiddel van foto's en tekeningen en andere opdrachten.

Binnen het LOB-curriculum wordt steeds aandacht besteed aan de vragen:

- Wie ben ik?
- Wat kan ik?
- Wat is mijn drijfveer?

Profielkeuze

- De leerling verdiept zich in de eigen interesses en talenten
- De leerling verdiept zich in de inhoud van de profielen en de eisen die worden gesteld bij vervolgopleidingen.
- De leerling wordt begeleid in het keuzeprocess bij de profielkeuze.

Winkelstage

- De leerling wordt begeleid en gestimuleerd bij het regelen van een stageplaats.
- De leerling werkt aan het stageverslag aan het einde van de winkelstage.

Brief aan de ouders

- De leerling staat stil bij de band tussen henzelf en de ouders
- De leerling leert de eigen gevoelens en gedachten onder woorden te brengen
- De leerling wordt begeleid in de persoonlijke ontwikkeling.

WERKWIJZE IN EN BUITEN DE LESSEN:

In de loop van het jaar worden verschillende lessenseries aangeboden in het vensteruur, waarbij de leerlingen zich verdiepen in verschillende thema's, aan de hand van groepsopdrachten- en gesprekken, werken in readers en reflectieopdrachten. Zo werken de leerlingen aan de hand van verschillende werkvormen en opdrachten in een reader aan de profielkeuze. Deze keuze wordt kenbaar gemaakt op een digitaal formulier dat moet worden ingevuld.

In het voorjaar lopen leerlingen in de 9^e klas bij een winkel stage gedurende twee werkweken. Het leerproces vindt op de werkvloer plaats, leerlingen reflecteren op dit proces door over hun ervaringen dagverslagen te schrijven. Tijdens vensteruren wordt bovendien aandacht besteed aan het uitwerken van het stageverslag in het digitale platform Apprentice.

OMGAAN MET VERSCHILLEN:

Hoewel enkele lesonderdelen in het vensteruur plenair zullen worden aangeboden en voor iedereen relevant zijn, zijn veel lessenseries gericht op de klas als groep en de leerling als individu. Bij het zoeken naar het juiste profiel doet de leerling onderzoek naar de eigen talenten, meervoudige intelligentie en interesses. Bij het zoeken van een stageplaats heeft de leerling de vrijheid te zoeken naar een winkel waar hij of zij zich op zijn of haar plek voelt. Dit is een individueel proces op zich. Tijdens deze lessenseries wordt gewerkt met verschillende werkvormen om verschillende leerstijlen en vaardigheden van leerlingen aan te spreken. Zo valt te denken aan:

- Het beschrijven van verwachtingspatronen of schrijven van evaluaties voor of na belangrijke programma-onderdelen
- Feedbackgesprekjes met leerlingen onderling
- Spelletjes waarbij leerlingen op zichzelf moeten reflecteren of elkaar vragen moeten stellen: bijvoorbeeld "Openhartig."
- Persoonlijkheds- of interestetests en -onderzoekjes
- Interviews tussen leerlingen onderling of met derden
- Presentaties over onderzoeksresultaten of eigen interesses
- Zelfstandig onderzoek via internet naar profielen en studies

AFSLUITING:

- Leerlingen werken tijdens de lessenserie over de profielkeuze in een reader. De profielkeuze wordt definitief door een digitaal formulier in te vullen
- Leerlingen schrijven over hun stage een stageverslag. Dit wordt via Apprentice verwerkt in een digitaal portfolio.

VAK: LOB: Levensloop Ontwikkeling en Begeleiding

Leerjaar: **9**

Vakles

Niveau: havo/vwo

INHOUD VAN DE LESSEN:

Het is van belang om de leerlingen in meer te begeleiden dan de keuze voor een loopbaan. Leerlingen moeten leren de eigen loopbaan vorm te geven. De school moet de leerlingen voor de eigen toekomst competenties mee te geven: levensvaardigheden. Het woord Loopbaan impliceert dat het gaat om het vorm geven van de eigen carrière, waardoor de term me wat tegen staat. Omdat wij ons als Vrijeschool richten op de ontwikkeling van de leerling als volledig mens, staat LOB idealiter voor Levensloop Ontwikkeling- en Begeleiding.

De 9e klas is een jaar waar de leerling een nieuwe start maakt in de bovenbouw, maar ook voor de profielkeuze staat. De winkelstage is vaak een eerste ervaring voor de leerling in het werkveld.

Profielkeuze

Leerlingen besteden vanaf november tijdens de vensteruren aan het reflecteren op de eigen interesses en ambities. Er wordt gewerkt in een reader, waarmee de mentor de klas begeleidt bij het traject naar de profielkeuze. In maart maken de leerlingen daadwerkelijk hun keuze voor het profiel. Hierop kan worden gereflecteerd in een digitaal portfolio.

Winkelstage

Na hun profielkeuze beginnen de 9^e klassen met hun winkelstage, waarbij ze ervaring opdoen met het werken in een winkel. Ze reflecteren hierop en doen onderzoek naar de winkel zelf in hun stageverslag. Het stageverslag wordt in het programma Apprentice uitgewerkt en vormt deel van een digitaal portfolio.

DOELEN:

VAKGERICHT:

- Kwaliteitenreflectie: de eigenschappen en vaardigheden van de leerling
- Motievenreflectie: de drijfveren van de leerling
- Werkexploratie: oriëntatie op het werk dat de leerling zou willen doen
- Netwerken
- Loopbaansturing: begeleiden van het keuzeproces voor een vervolgopleiding

ONTWIKKELINGSGERICHT:

Dit leerplan LOB is bedoeld als doorlopende Ontwikkelingsgerichte leerlijn (met een eventueel LOB-etiquette), waarbij onderdelen in ons curriculum die bijdragen aan individuele ontwikkeling en drijfveer van de leerling worden samengebracht. Het wiel hoeft hierbij niet opnieuw te worden uitgevonden, het gaat om het leggen van verbanden. Dit zou kunnen worden opgenomen in het leerplan en zou er wat mij betreft een integraal onderdeel van moeten zijn op een vrijeschool.

Voor leerlingen kunnen wij duidelijk zichtbaar maken waar zij in de loop der jaren aan hebben gewerkt en hoe zij zich hebben ontwikkeld. Een digitaal portfolio (bijvoorbeeld via Apprentice) biedt de mogelijkheid om de verschillende onderdelen die we verwerken in dat Portfolio zichtbaar te maken, bijvoorbeeld doormiddel van foto's en tekeningen en andere opdrachten.

Binnen het LOB-curriculum wordt steeds aandacht besteed aan de vragen:

- Wie ben ik?
- Wat kan ik?
- Wat is mijn drijfveer?

Profielkeuze

- De leerling verdiept zich in de eigen interesses en talenten
- De leerling verdiept zich in de inhoud van de profielen en de eisen die worden gesteld bij vervolgopleidingen.
- De leerling wordt begeleid in het keuzeprocess bij de profielkeuze.

Winkelstage

- De leerling wordt begeleid en gestimuleerd bij het regelen van een stageplaats.
- De leerling werkt aan het stageverslag aan het einde van de winkelstage.

WERKWIJZE IN EN BUITEN DE LESSEN:

In de loop van het jaar worden verschillende lessenseries aangeboden in het vensteruur, waarbij de leerlingen zich verdiepen in verschillende thema's, aan de hand van groepsopdrachten- en gesprekken, werken in readers en reflectieopdrachten. Zo werken de leerlingen aan de hand van verschillende werkvormen en opdrachten in een reader aan de profielkeuze. Deze keuze wordt kenbaar gemaakt op een digitaal formulier dat moet worden ingevuld.

In het voorjaar lopen leerlingen in de 9^e klas bij een winkel stage gedurende twee werkweken. Het leerproces vindt op de werkvloer plaats, leerlingen reflecteren op dit proces door over hun ervaringen dagverslagen te schrijven. Tijdens vensteruren wordt bovendien aandacht besteed aan het uitwerken van het stageverslag in het digitale platform Apprentice.

OMGAAN MET VERSCHILLEN:

Hoewel enkele lesonderdelen in het vensteruur plenair zullen worden aangeboden en voor iedereen relevant zijn, zijn veel lessenseries gericht op de klas als groep en de leerling als individu. Bij het zoeken naar het juiste profiel doet de leerling onderzoek naar de eigen talenten, meervoudige intelligentie en interesses. Bij het zoeken van een stageplaats heeft de leerling de vrijheid te zoeken naar een winkel waar hij of zij zich op zijn of haar plek voelt. Dit is een individueel proces op zich. Tijdens deze lessenseries wordt gewerkt met verschillende werkvormen om verschillende leerstijlen en vaardigheden van leerlingen aan te spreken. Zo valt te denken aan:

- Het beschrijven van verwachtingspatronen of schrijven van evaluaties voor of na belangrijke programma-onderdelen
- Feedbackgesprekjes met leerlingen onderling
- Spelletjes waarbij leerlingen op zichzelf moeten reflecteren of elkaar vragen moeten stellen: bijvoorbeeld "Openhartig."
- Persoonlijkheds- of interesstests en -onderzoekjes
- Interviews tussen leerlingen onderling of met derden
- Presentaties over onderzoeksresultaten of eigen interesses
- Zelfstandig onderzoek via internet naar profielen en studies

AFSLUITING:

- Leerlingen werken tijdens de lessenserie over de profielkeuze in een reader. De profielkeuze wordt definitief door een digitaal formulier in te vullen
- Leerlingen schrijven over hun stage een stageverslag. Dit wordt via Apprentice verwerkt in een digitaal portfolio.

VAK: LOB: Levensloop Ontwikkeling en Begeleiding

Leerjaar: 10

Vakles

Niveau: vmbo

INHOUD VAN DE LESSEN:

Het is van belang om de leerlingen in meer te begeleiden dan de keuze voor een loopbaan. Leerlingen moeten leren de eigen loopbaan vorm te geven. De school moet de leerlingen voor de eigen toekomst competenties mee te geven: levensvaardigheden. Het woord Loopbaan impliceert dat het gaat om het vorm geven van de eigen carrière, waardoor de term me wat tegen staat. Omdat wij ons als Vrijeschool richten op de ontwikkeling van de leerling als volledig mens, staat LOB idealiter voor Levensloop Ontwikkeling- en Begeleiding.

In de 10e klas starten de leerlingen met hun examentraject en oriënteren zich op hun vervolgstudie. Daarnaast doen zij voor het eerst wetenschappelijk onderzoek en schrijven zij hun profielwerkstuk.

Eindreis

In oktober reizen de leerlingen af naar Berlijn, waar niet alleen cultuur wordt aangedaan maar ook een biografisch onderdeel in het programma is opgenomen. Aan de hand van groepsopdrachten en reflectieve opdrachten wordt teruggekeken op het leven tot dan toe. Leerlingen ontvangen een brief van hun ouders, die een karakterschets voor hen schrijven.

Bedrijfsstage

Na hun profielkeuze beginnen de 9^e klassen met hun winkelstage, waarbij ze ervaring opdoen met het werken in een winkel. Ze reflecteren hierop en doen onderzoek naar de winkel zelf in hun stageverslag. Ook hiervan zouden de leerlingen d.m.v. foto's en het kopiëren van enkele stage-opdrachten in hun Portfolio verslag kunnen doen.

Loopbaan oriëntatie

Vanaf februari wordt aandacht besteed aan de oriëntatie op vervolgstudies in de vensteruren. Tijdens de lessenserie werken leerlingen aan opdrachten in een reader of wordt zelfstandig onderzoek gedaan naar studies.

Beeld van een medeleerling

Aan de hand van de karakterschets die de ouders van de leerling hebben geschreven, maakt elke leerling een beeld van een klasgenoot. Deze beelden worden voorgedragen tijdens de diploma-uitreiking.

DOELEN:

VAKGERICHT:

- Kwaliteitenreflectie: de eigenschappen en vaardigheden van de leerling
- Motievenreflectie: de drijfveren van de leerling
- Werkexploratie: oriëntatie op het werk dat de leerling zou willen doen
- Netwerken
- Loopbaansturing: begeleiden van het keuzeproces voor een vervolgopleiding

ONTWIKKELINGSGERICHT:

Dit leerplan LOB is bedoeld als doorlopende Ontwikkelingsgerichte leerlijn (met een eventueel LOB-etiquette), waarbij onderdelen in ons curriculum die bijdragen aan individuele ontwikkeling en drijfveer van de leerling worden samengebracht. Het wiel hoeft hierbij niet opnieuw te worden uitgevonden, het

gaat om het leggen van verbanden. Dit zou kunnen worden opgenomen in het leerplan en zou er wat mij betreft een integraal onderdeel van moeten zijn op een vrijeschool.

Voor leerlingen kunnen wij duidelijk zichtbaar maken waar zij in de loop der jaren aan hebben gewerkt en hoe zij zich hebben ontwikkeld. Een digitaal portfolio (bijvoorbeeld via Apprentice) biedt de mogelijkheid om de verschillende onderdelen die we verwerken in dat Portfolio zichtbaar te maken, bijvoorbeeld doormiddel van foto's en tekeningen en andere opdrachten.

Binnen het LOB-curriculum wordt steeds aandacht besteed aan de vragen:

- Wie ben ik?
- Wat kan ik?
- Wat is mijn drijfveer?

Eindreis

- Leerlingen oriënteren zich op de mogelijkheden bij het kiezen van een vervolgstudie

Bedrijfsstage

- De leerling wordt begeleid en gestimuleerd bij het regelen van een stageplaats.
- De leerling werkt aan het stageverslag aan het einde van de bedrijfsstage.

Loopbaan oriëntatie

- Leerlingen verdiepen zich in de eigen interesses en talenten.
- Leerlingen doen zelfstandig onderzoek naar geschikte vervolgstudies
- Leerlingen werken hun opdrachten uit in de vorm van een digitaal portfolio.

Beeld van een medeleerling

- Leerlingen leren klasgenoten te observeren en hun sterke kanten te waarderen
- Leerlingen zetten hun observaties om in een symbolisch beeld: creatieve verwerking.

WERKWIJZE IN EN BUITEN DE LESSEN:

In de loop van het jaar worden verschillende lessenseries aangeboden, waarbij de leerlingen zich verdiepen in verschillende thema's.

- Tijdens de eindreis worden biografische thema's in de groep besproken. De brief van ouders wordt zelfstandig gelezen en naar wens gedeeld.
- Tijdens de vensteruren oriënteert de leerling zich op de studiekeuze aan de hand van groepsopdrachten- en gesprekken. Er wordt gewerkt met het programma Qompas.

OMGAAN MET VERSCHILLEN:

Hoewel de leerling tijdens vensteruren en lessenseries wordt begeleid in het maken van belangrijke keuzes en deze werkvormen plenair worden aangeboden, vragen de keuzes op zich een grote mate van autonomie van de leerling.

- Bij het zoeken van een stageplaats heeft de leerling de vrijheid te zoeken naar een bedrijf, organisatie of stichting waar hij of zij zich op zijn of haar plek voelt. Dit is een individueel proces op zich.
- Het oriënteren op en kiezen van een vervolgstudie is een heel persoonlijk proces. Leerlingen gaan dit proces ook tijdens de vensteruren aan door individueel of in groepjes met werkvormen aan de slag te gaan waardoor zij hierop moeten reflecteren. Het is dus een individueel proces waarin de leerling tijdens de vensteruren wordt begeleid.

Tijdens deze lessenseries wordt gewerkt met verschillende werkvormen om verschillende leerstijlen en vaardigheden van leerlingen aan te spreken. Zo valt te denken aan:

- Het beschrijven van verwachtingspatronen of schrijven van evaluaties voor of na belangrijke programma-onderdelen

- Associatie-oefeningen met afbeeldingen of tekenopdrachten
- Feedbackgesprekjes met leerlingen onderling
- Spelletjes waarbij leerlingen op zichzelf moeten reflecteren of elkaar vragen moeten stellen: bijvoorbeeld "Openhartig."
- Persoonlijkheds- of interessedetests en -onderzoekjes
- Presentaties over onderzoeksresultaten of eigen interesses
- Zelfstandig onderzoek naar studies, verslag hiervan doen in de groep

AFSLUITING:

- Leerlingen werken tijdens de lessenseries tijdens de vensteruren in een reader over de studiekeuze. Schriftelijke opdrachten die worden gemaakt in het kader van deze lessenseries tellen als handlingsdelen (HD).
- De leerlingen maken een beeld voor een klasgenoot en dragen deze aan het einde van het schooljaar plenair voor.

VAKOVERSTIJGENDE SAMENHANGEN:

- Leerlingen oriënteren zich op hun studiekeuze, als onderdeel van het LOB-traject.
- De bedrijfsstage kan mogelijk als inspiratie dienen voor de studiekeuze.

VAK: LOB: Levensloop Ontwikkeling en Begeleiding

Leerjaar: 10

Vakles

Niveau: vwo

INHOUD VAN DE LESSEN:

Het is van belang om de leerlingen in meer te begeleiden dan de keuze voor een loopbaan. Leerlingen moeten leren de eigen loopbaan vorm te geven. De school moet de leerlingen voor de eigen toekomst competenties mee te geven: levensvaardigheden. Het woord Loopbaan impliceert dat het gaat om het vorm geven van de eigen carrière, waardoor de term me wat tegen staat. Omdat wij ons als Vrijeschool richten op de ontwikkeling van de leerling als volledig mens, staat LOB idealiter voor Levensloop Ontwikkeling- en Begeleiding.

In de 10e klas starten de leerlingen met hun examentraject en oriënteren zich op hun vervolgstudie. Daarnaast doen zij voor het eerst wetenschappelijk onderzoek en schrijven zij hun profielwerkstuk.

Bezoek studiebeurs

In oktober bezoeken leerlingen gezamenlijk de studiebeurs van Hogescholen Rotterdam. Hierbij krijgen zij voorlichting over en kunnen zij zich oriënteren op de studies die leerlingen hier zouden kunnen volgen.

Loopbaan oriëntatie

Vanaf februari wordt aandacht besteed aan de oriëntatie op vervolgstudies in de vensteruren. Tijdens de lessenserie werken leerlingen aan opdrachten in een reader of wordt zelfstandig onderzoek gedaan naar studies.

Profielwerkstuk

In juni doen leerlingen in twee- of drietallen voor het eerst wetenschappelijk onderzoek en schrijven over een thema binnen hun profiel een profielwerkstuk. Hun resultaten worden gepresenteerd voor geïnteresseerd publiek.

DOELEN:

VAKGERICHT:

- Kwaliteitenreflectie: de eigenschappen en vaardigheden van de leerling
- Motievenreflectie: de drijfveren van de leerling
- Werkexploratie: oriëntatie op het werk dat de leerling zou willen doen
- Netwerken
- Loopbaansturing: begeleiden van het keuzeproces voor een vervolgopleiding

ONTWIKKELINGSGERICHT:

Dit leerplan LOB is bedoeld als doorlopende Ontwikkelingsgerichte leerlijn (met een eventueel LOB-etiquette), waarbij onderdelen in ons curriculum die bijdragen aan individuele ontwikkeling en drijfveer van de leerling worden samengebracht. Het wiel hoeft hierbij niet opnieuw te worden uitgevonden, het gaat om het leggen van verbanden. Dit zou kunnen worden opgenomen in het leerplan en zou er wat mij betreft een integraal onderdeel van moeten zijn op een vrijeschool.

Voor leerlingen kunnen wij duidelijk zichtbaar maken waar zij in de loop der jaren aan hebben gewerkt en hoe zij zich hebben ontwikkeld. Een digitaal portfolio (bijvoorbeeld via Apprentice) biedt de mogelijkheid om de verschillende onderdelen die we verwerken in dat Portfolio zichtbaar te maken, bijvoorbeeld doormiddel van foto's en tekeningen en andere opdrachten.

Binnen het LOB-curriculum wordt steeds aandacht besteed aan de vragen:

- Wie ben ik?
- Wat kan ik?
- Wat is mijn drijfveer?

Bezoek studiebeurs

- Leerlingen oriënteren zich op de mogelijkheden bij het kiezen van een vervolgstudie

Loopbaan oriëntatie

- Leerlingen verdiepen zich in de eigen interesses en talenten.
- Leerlingen doen zelfstandig onderzoek naar geschikte vervolgstudies

Profielwerkstuk

- Leerlingen doen wetenschappelijk onderzoek
- Leerlingen leren hoe een werkstuk opgebouwd is en moet worden geschreven.

WERKWIJZE IN DE LESSEN:

In de loop van het jaar worden verschillende lessenseries aangeboden, waarbij de leerlingen zich verdiepen in verschillende thema's.

- Hoewel het bezoek aan de studiebeurs buiten school plaatsvindt, wordt aan de hand van een reflectieopdracht teruggeblikt op de opleidingen waar de leerling interesse in toont.
- Tijdens de vensteruren oriënteert de leerling zich op de studiekeuze aan de hand van groepsopdrachten- en gesprekken, werken in een reader en reflectieopdrachten.
- Tijdens de vensteruren oriënteren leerlingen zich op de keuze voor het thema van het profielwerkstuk. Daar wordt ook een plan van aanpak gemaakt. In de loop van twee a drie weken schrijven leerlingen zelfstandig hun profielwerkstuk in twee- of drietallen. Daarbij worden ze bijgestaan door een begeleidend docent.

OMGAAN MET VERSCHILLEN:

Het oriënteren op en kiezen van een vervolgstudie is een heel persoonlijk proces. Leerlingen gaan dit proces ook tijdens de vensteruren aan door individueel of in groepjes met werkvormen aan de slag te gaan waardoor zij hierop moeten reflecteren. Het is dus een individueel proces waarin de leerling tijdens de vensteruren wordt begeleid.

Hoewel het kiezen van een thema voor het PWS in twee- of drietallen geschiedt, is het aan de leerlingen zelf om een onderwerp te vinden en bestuderen, dat aansluit bij de eigen talenten en interesses. Het daarom per definitie een relatief autonoom proces.

Tijdens deze lessenseries wordt gewerkt met verschillende werkvormen om verschillende leerstijlen en vaardigheden van leerlingen aan te spreken. Zo valt te denken aan:

- Het beschrijven van verwachtingspatronen of schrijven van evaluaties voor of na belangrijke programma-onderdelen
- Associatie-oefeningen met afbeeldingen of tekenopdrachten
- Feedbackgesprekjes met leerlingen onderling
- Spelletjes waarbij leerlingen op zichzelf moeten reflecteren of elkaar vragen moeten stellen: bijvoorbeeld "Openhartig."
- Persoonlijkheds- of interesstests en -onderzoekjes
- Presentaties over onderzoeksresultaten of eigen interesses
- Zelfstandig onderzoek naar studies, verslag hiervan doen in de groep

AFSLUITING:

- Leerlingen werken tijdens de lessenseries tijdens de vensteruren in een reader over de studiekeuze. Schriftelijke opdrachten die worden gemaakt in het kader van deze lessenseries tellen als handelingsdelen (HD).
- Het profielwerkstuk is het eindresultaat van een proces dat in mei wordt ingezet. Leerlingen presenteren hun conclusies voor publiek. Het werkstuk wordt door de begeleider beoordeeld en maakt deel uit van het combinatiecijfer op de eindlijst van de examenkandidaat.

VAKOVERSTIJGENDE SAMENHANGEN:

- Leerlingen oriënteren zich op hun studiekeuze, als onderdeel van het LOB-traject.
- Het profielwerkstuk is inhoudelijk verbonden aan een van de vakken binnen het eigen profiel.

VAK: LOB: Levensloop Ontwikkeling en Begeleiding

Leerjaar: 11

Vakles

Niveau: havo4

INHOUD VAN DE LESSEN:

Het is van belang om de leerlingen in meer te begeleiden dan de keuze voor een loopbaan. Leerlingen moeten leren de eigen loopbaan vorm te geven. De school moet de leerlingen voor de eigen toekomst competenties mee te geven: levensvaardigheden. Het woord Loopbaan impliceert dat het gaat om het vorm geven van de eigen carrière, waardoor de term me wat tegen staat. Omdat wij ons als Vrijeschool richten op de ontwikkeling van de leerling als volledig mens, staat LOB idealiter voor Levensloop Ontwikkeling- en Begeleiding.

In de 11e klas begint de leerling aan het examentraject HAVO, maar doet de leerling ook ervaring op in het werkveld en staat hij of zij stil bij de eigen idealen en drijfveren. De volgende onderdelen zijn van groot belang voor de ontwikkeling van de leerling:

Periode Parcival

In de loop van het jaar volgen de mentorklassen de periode Parcival, waar de leerling zich verbindt met de eigen idealen, dromen en ambities en zich afvraagt hoe hij of zij in het leven staat en over bepaalde thema's denkt. Terwijl het verhaal van ridder Parcival en zijn zoektocht naar de Heilige Graal als een rode draad door de periode loopt, gaan de leerlingen op zoek naar hun eigen heilige graal doormiddel van een creatieve verwerkingsopdracht. Dit kan een beschouwing, verhaal, dichtbundel, schilderij, beeldhouwwerk of wat de leerling dan ook kiest zijn. Zelfs teksten uit het schrift kunnen desgewenst in het Portfolio worden verwerkt.

Bezoek studiebeurs

In oktober bezoeken leerlingen gezamenlijk de studiebeurs van Hogescholen Rotterdam. Hierbij krijgen zij voorlichting over en kunnen zij zich oriënteren op de studies die leerlingen hier zouden kunnen volgen.

Studie-orientatie

Tijdens de vensteruren werken leerlingen tijdens een lessenserie over de studie-oriëntatie in de vensteruren aan opdrachten in een reader. Daarnaast wordt in de vensteruren aan de hand van werkvormen stilgestaan bij de interesse en talenten van de leerling. Dit jaar maakt de leerling zijn of haar keuze voor een studie.

DOELEN:

VAKGERICHT:

- Kwaliteitenreflectie: de eigenschappen en vaardigheden van de leerling
- Motievenreflectie: de drijfveren van de leerling
- Werkexploratie: oriëntatie op het werk dat de leerling zou willen doen
- Netwerken
- Loopbaansturing: begeleiden van het keuzeproces voor een vervolgopleiding

ONTWIKKELINGSGERICHT:

Dit leerplan LOB is bedoeld als doorlopende Ontwikkelingsgerichte leerlijn (met een eventueel LOB-etiquette), waarbij onderdelen in ons curriculum die bijdragen aan individuele ontwikkeling en drijfveer van de leerling worden samengebracht. Het wiel hoeft hierbij niet opnieuw te worden uitgevonden, het

gaat om het leggen van verbanden. Dit zou kunnen worden opgenomen in het leerplan en zou er wat mij betreft een integraal onderdeel van moeten zijn op een vrijeschool.

Voor leerlingen kunnen wij duidelijk zichtbaar maken waar zij in de loop der jaren aan hebben gewerkt en hoe zij zich hebben ontwikkeld. Een digitaal portfolio (bijvoorbeeld via Apprentice) biedt de mogelijkheid om de verschillende onderdelen die we verwerken in dat Portfolio zichtbaar te maken, bijvoorbeeld doormiddel van foto's en tekeningen en andere opdrachten.

Binnen het LOB-curriculum wordt steeds aandacht besteed aan de vragen:

- Wie ben ik?
- Wat kan ik?
- Wat is mijn drijfveer?

Periode Parcival

- De leerling wordt begeleid in de persoonlijke ontwikkeling.
- De leerling onderzoekt en verbindt zich met de eigen idealen, doelen en drijfveren.

Bezoek studiebeurs

- Leerlingen oriënteren zich op de mogelijkheden bij het kiezen van een vervolgstudie

Studie-orientatie:

- De leerling reflecteert op de eigen interesses en talenten
- De leerling oriënteert zich op de studies die bij deze interesses en talenten passen.

WERKWIJZE IN EN BUITEN DE LESSEN:

In de loop van het jaar worden verschillende lessenseries aangeboden, tijdens de vensteruren en periodelessen:

- Terwijl het verhaal van ridder Parcival en zijn zoektocht naar de Heilige Graal als een rode draad door de periode Parcival loopt, kunnen thema's die aan de orde komen in het periodeschrift worden verwerkt.
- Hoewel het bezoek aan de studiebeurs buiten school plaatsvindt, wordt aan de hand van een reflectieopdracht teruggeblikt op de opleidingen waar de leerling interesse in toont.
- Leerlingen werken tijdens een lessenserie over de studie-oriëntatie in de vensteruren aan opdrachten in een reader. Daarnaast wordt in de vensteruren aan de hand van werkvormen stilgestaan bij de interesse en talenten van de leerling.

OMGAAN MET VERSCHILLEN:

Hoewel enkele lesonderdelen in het vensteruur plenair zullen worden aangeboden en voor iedereen relevant zijn, zijn veel lessenseries gericht op de klas als groep en de leerling als individu.

- De leerling verbindt zich elk op een eigen manier met hun eindopdracht, waarbij ze stilstaan bij hun drijfveer of doel: hun heilige graal. Daarbij kiezen zij zelf welke kunstvorm zij willen gebruiken om zich met dit thema te verbinden. Deze verbinding komt van binnenuit en is daarmee volledig authentiek en autonoom.

Tijdens deze lessenseries in de periode en in het vensteruur wordt gewerkt met verschillende werkvormen om verschillende leerstijlen en vaardigheden van leerlingen aan te spreken. Zo valt te denken aan:

- Het beschrijven van verwachtingspatronen of schrijven van evaluaties voor of na de stage en/of de Parcival-periode.
- Associatie-oefeningen met afbeeldingen of tekenopdrachten
- Kringgesprek
- Kokologieën
- Spelletjes waarbij leerlingen op zichzelf moeten reflecteren of elkaar vragen moeten stellen: bijvoorbeeld "Openhartig."

- Persoonlijkeids- of interesstetests en -onderzoekjes
- Presentaties over onderzoeksresultaten of eigen interesses
- Zelfstandig onderzoek via internet naar profielen en studies
- Teambuildings-opdrachten

AFSLUITING:

- Parcival: Leerlingen werken de thema's in hun periodeschrift uit.
- Parcival: leerlingen maken een eindopdracht, waarin zij stilstaan bij de zoektocht naar hun heilige graal
- Studie-oriëntatie: leerlingen werken opdrachten uit in een reader, dit kan eventueel verwerkt worden in een digitaal portfolio.

VAKOVERSTIJGENDE SAMENHANGEN:

- Leerlingen reflecteren op hun Parcival-periode, een belangrijk programma-onderdeel in het curriculum van de Vrijeschool en een onderdeel van het PTA Nederlands.
- Leerlingen oriënteren zich verder op hun studiekeuze, als onderdeel van het LOB-traject.

VAK: LOB: Levensloop Ontwikkeling en Begeleiding

Leerjaar: 11

Vakles

Niveau: havo5

INHOUD VAN DE LESSEN:

Het is van belang om de leerlingen in meer te begeleiden dan de keuze voor een loopbaan. Leerlingen moeten leren de eigen loopbaan vorm te geven. De school moet de leerlingen voor de eigen toekomst competenties mee te geven: levensvaardigheden. Het woord Loopbaan impliceert dat het gaat om het vorm geven van de eigen carrière, waardoor de term me wat tegen staat. Omdat wij ons als Vrijeschool richten op de ontwikkeling van de leerling als volledig mens, staat LOB idealiter voor Levensloop Ontwikkeling- en Begeleiding.

In de 11e klas zet de leerling het examentraject voort, maar doet de leerling ook ervaring op in het werkveld en staat hij of zij stil bij de eigen idealen en drijfveren. De volgende onderdelen zijn van groot belang voor de ontwikkeling van de leerling:

Periode Parcival

In de loop van het jaar volgen de mentorklassen de periode Parcival, waar de leerling zich verbindt met de eigen idealen, dromen en ambities en zich afvraagt hoe hij of zij in het leven staat en over bepaalde thema's denkt. Terwijl het verhaal van ridder Parcival en zijn zoektocht naar de Heilige Graal als een rode draad door de periode loopt, gaan de leerlingen op zoek naar hun eigen heilige graal doormiddel van een creatieve verwerkingsopdracht. Dit kan een beschouwing, verhaal, dichtbundel, schilderij, beeldhouwwerk of wat de leerling dan ook kiest zijn. Zelfs teksten uit het schrift kunnen desgewenst in het Portfolio worden verwerkt.

Maatschappelijke stage

In het najaar lopen de 11^e klassen stage bij een maatschappelijk bedrijf of onderwijsinstelling, waarbij ze ervaring opdoen met het werken voor een dergelijk bedrijf. Ze reflecteren hierop en doen onderzoek naar het bedrijf zelf in hun stageverslag. Ook hiervan zouden de leerlingen d.m.v. foto's en het kopiëren van enkele stage-opdrachten in hun Portfolio verslag kunnen doen.

Studie-orientatie

Tijdens de vensteruren werken leerlingen tijdens een lessenserie over de studie-oriëntatie in de vensteruren aan opdrachten in een reader. Daarnaast wordt in de vensteruren aan de hand van werkvormen stilgestaan bij de interesse en talenten van de leerling. Dit jaar maakt de leerling zijn of haar keuze voor een studie.

Karakterschets

Naast het diploma ontvangt de leerling op de laatste schooldag ook een karakterschets, waarin staat beschreven hoe de leerling zich op cognitief en sociaal-emotioneel gebied maar ook op wilsgebied heeft ontwikkeld, hoe de docenten de leerling hebben beleefd en wat de leerling wordt toegewenst.

Beeld

De leerling ontvangt op de laatste schooldag eveneens een beeld, voorgedragen door een docent tijdens een besloten bijeenkomst. Hierin wordt op symbolische wijze een boodschap overgebracht.

DOELEN:

VAKGERICHT:

- Kwaliteitenreflectie: de eigenschappen en vaardigheden van de leerling
- Motievenreflectie: de drijfveren van de leerling
- Werkexploratie: oriëntatie op het werk dat de leerling zou willen doen
- Netwerken
- Loopbaansturing: begeleiden van het keuzeprocess voor een vervolgopleiding

ONTWIKKELINGSGERICHT:

Dit leerplan LOB is bedoeld als doorlopende Ontwikkelingsgerichte leerlijn (met een eventueel LOB-etiquette), waarbij onderdelen in ons curriculum die bijdragen aan individuele ontwikkeling en drijfveer van de leerling worden samengebracht. Het wiel hoeft hierbij niet opnieuw te worden uitgevonden, het gaat om het leggen van verbanden. Dit zou kunnen worden opgenomen in het leerplan en zou er wat mij betreft een integraal onderdeel van moeten zijn op een vrijeschool.

Voor leerlingen kunnen wij duidelijk zichtbaar maken waar zij in de loop der jaren aan hebben gewerkt en hoe zij zich hebben ontwikkeld. Een digitaal portfolio (bijvoorbeeld via Apprentice) biedt de mogelijkheid om de verschillende onderdelen die we verwerken in dat Portfolio zichtbaar te maken, bijvoorbeeld doormiddel van foto's en tekeningen en andere opdrachten.

Binnen het LOB-curriculum wordt steeds aandacht besteed aan de vragen:

- Wie ben ik?
- Wat kan ik?
- Wat is mijn drijfveer?

Periode Parcival

- De leerling wordt begeleid in de persoonlijke ontwikkeling.
- De leerling onderzoekt en verbindt zich met de eigen idealen, doelen en drijfveren.

Maatschappelijke stage

- De leerling wordt begeleid en gestimuleerd bij het regelen van een stageplaats.
- De leerling werkt aan het stageverslag aan het einde van de maatschappelijke stage.

Karakterschets en beeld

- De leerling ontvangt feedback over de eigen cognitieve, sociaal-emotionele- en wilsontwikkeling
- De leerling staat stil bij de boodschap en de raad die de school hem of haar voor de toekomst wil meegeven.

WERKWIJZE IN EN BUITEN DE LESSEN:

In de loop van het jaar worden verschillende lessenseries aangeboden, tijdens de vensteruren en periodelessen:

- Terwijl het verhaal van ridder Parcival en zijn zoektocht naar de Heilige Graal als een rode draad door de periode Parcival loopt, kunnen thema's die aan de orde komen in het periodeschrift worden verwerkt.
- Tijdens vensteruren wordt aandacht besteed aan het uitwerken van het stageverslag in het digitale platform Apprentice. Het draagvlak van dit platform zal de komende jaren mogelijk worden uitgebreid om ruimte te bieden aan onderdelen in het LOB-curriculum.
- Leerlingen werken tijdens een lessenserie over de studie-oriëntatie in de vensteruren aan opdrachten in een reader. Daarnaast wordt in de vensteruren aan de hand van werkvormen stilgestaan bij de interesse en talenten van de leerling.

OMGAAN MET VERSCHILLEN:

Hoewel enkele lesonderdelen in het vensteruur plenair zullen worden aangeboden en voor iedereen relevant zijn, zijn veel lessenseries gericht op de klas als groep en de leerling als individu.

- Bij het zoeken van een stageplaats heeft de leerling de vrijheid te zoeken naar een winkel waar hij of zij zich op zijn of haar plek voelt. Dit is een individueel proces op zich.
- De leerling verbindt zich elk op een eigen manier met hun eindopdracht, waarbij ze stilstaan bij hun drijfveer of doel: hun heilige graal. Daarbij kiezen zij zelf welke kunstvorm zij willen gebruiken om zich met dit thema te verbinden. Deze verbinding komt van binnenuit en is daarmee volledig authentiek en autonoom.

Tijdens deze lessenseries in de periode en in het vensteruur wordt gewerkt met verschillende werkvormen om verschillende leerstijlen en vaardigheden van leerlingen aan te spreken. Zo valt te denken aan:

- Het beschrijven van verwachtingspatronen of schrijven van evaluaties voor of na de stage en/of de Parcival-periode.
- Associatie-oefeningen met afbeeldingen of tekenopdrachten
- Kringgesprek
- Kokologieen
- Spelletjes waarbij leerlingen op zichzelf moeten reflecteren of elkaar vragen moeten stellen: bijvoorbeeld "Openhartig."
- Persoonlijkheids- of interesstests en -onderzoekjes
- Presentaties over onderzoeksresultaten of eigen interesses
- Zelfstandig onderzoek via internet naar profielen en studies
- Teambuildings-opdrachten

AFSLUITING:

- Parcival: Leerlingen werken de thema's in hun periodeschrift uit.
- Parcival: leerlingen maken een eindopdracht, waarin zij stilstaan bij de zoektocht naar hun heilige graal
- Maatschappelijke stage: Leerlingen schrijven over hun stage een stageverslag. Dit wordt via Apprentice verwerkt in een digitaal portfolio.

VAKOVERSTIJGENDE SAMENHANGEN:

- Leerlingen bereiden tijdens de vensteruren hun stage voor. De stage is een belangrijk onderdeel in het Vrijeschool-curriculum.
- Leerlingen reflecteren op hun Parcival-periode, een belangrijk programma-onderdeel in het curriculum van de Vrijeschool en een onderdeel van het PTA Nederlands.
- Leerlingen oriënteren zich verder op hun studiekeuze, als onderdeel van het LOB-traject.

VAK: LOB: Levensloop Ontwikkeling en Begeleiding

Leerjaar: 11

Vakles

Niveau: vwo

INHOUD VAN DE LESSEN:

Het is van belang om de leerlingen in meer te begeleiden dan de keuze voor een loopbaan. Leerlingen moeten leren de eigen loopbaan vorm te geven. De school moet de leerlingen voor de eigen toekomst competenties mee te geven: levensvaardigheden. Het woord Loopbaan impliceert dat het gaat om het vorm geven van de eigen carrière, waardoor de term me wat tegen staat. Omdat wij ons als Vrijeschool richten op de ontwikkeling van de leerling als volledig mens, staat LOB idealiter voor Levensloop Ontwikkeling- en Begeleiding.

In de 11e klas zet de leerling het examentraject voort, maar doet de leerling ook ervaring op in het werkveld en staat hij of zij stil bij de eigen idealen en drijfveren. De volgende onderdelen zijn van groot belang voor de ontwikkeling van de leerling:

Periode Parcival

In de loop van het jaar volgen de mentorklassen de periode Parcival, waar de leerling zich verbindt met de eigen idealen, dromen en ambities en zich afvraagt hoe hij of zij in het leven staat en over bepaalde thema's denkt. Terwijl het verhaal van ridder Parcival en zijn zoektocht naar de Heilige Graal als een rode draad door de periode loopt, gaan de leerlingen op zoek naar hun eigen heilige graal doormiddel van een creatieve verwerkingsopdracht. Dit kan een beschouwing, verhaal, dichtbundel, schilderij, beeldhouwwerk of wat de leerling dan ook kiest zijn. Zelfs teksten uit het schrift kunnen desgewenst in het Portfolio worden verwerkt.

Maatschappelijke stage

In het najaar lopen de 11^e klassen stage bij een maatschappelijk bedrijf of onderwijsinstelling, waarbij ze ervaring opdoen met het werken voor een dergelijk bedrijf. Ze reflecteren hierop en doen onderzoek naar het bedrijf zelf in hun stageverslag. Ook hiervan zouden de leerlingen d.m.v. foto's en het kopiëren van enkele stage-opdrachten in hun Portfolio verslag kunnen doen.

Studie-orientatie

Tijdens de vensteruren werken leerlingen tijdens een lessenserie over de studie-oriëntatie in de vensteruren aan opdrachten in een reader. Daarnaast wordt in de vensteruren aan de hand van werkvormen stilgestaan bij de interesse en talenten van de leerling.

Profielwerkstuk

In juni doen leerlingen in twee- of drietallen voor het eerst wetenschappelijk onderzoek en schrijven over een thema binnen hun profiel een profielwerkstuk. Hun resultaten worden gepresenteerd voor geïnteresseerd publiek.

DOELEN:

VAKGERICHT:

- Kwaliteitenreflectie: de eigenschappen en vaardigheden van de leerling
- Motievenreflectie: de drijfveren van de leerling
- Werkexploratie: oriëntatie op het werk dat de leerling zou willen doen
- Netwerken
- Loopbaansturing: begeleiden van het keuzeproces voor een vervolgopleiding

ONTWIKKELINGSGERICHT:

Dit leerplan LOB is bedoeld als doorlopende Ontwikkelingsgerichte leerlijn (met een eventueel LOB-etiquette), waarbij onderdelen in ons curriculum die bijdragen aan individuele ontwikkeling en drijfveer van de leerling worden samengebracht. Het wiel hoeft hierbij niet opnieuw te worden uitgevonden, het gaat om het leggen van verbanden. Dit zou kunnen worden opgenomen in het leerplan en zou er wat mij betreft een integraal onderdeel van moeten zijn op een vrijeschool.

Voor leerlingen kunnen wij duidelijk zichtbaar maken waar zij in de loop der jaren aan hebben gewerkt en hoe zij zich hebben ontwikkeld. Een digitaal portfolio (bijvoorbeeld via Apprentice) biedt de mogelijkheid om de verschillende onderdelen die we verwerken in dat Portfolio zichtbaar te maken, bijvoorbeeld doormiddel van foto's en tekeningen en andere opdrachten.

Binnen het LOB-curriculum wordt steeds aandacht besteed aan de vragen:

- Wie ben ik?
- Wat kan ik?
- Wat is mijn drijfveer?

Periode Parcival

- De leerling wordt begeleid in de persoonlijke ontwikkeling.
- De leerling onderzoekt en verbindt zich met de eigen idealen, doelen en drijfveren.

Maatschappelijke stage

- De leerling wordt begeleid en gestimuleerd bij het regelen van een stageplaats.
- De leerling werkt aan het stageverslag aan het einde van de maatschappelijke stage.

Studie-oriëntatie:

- De leerling reflecteert op de eigen interesses en talenten
- De leerling oriënteert zich op de studies die bij deze interesses en talenten passen.

Profielwerkstuk

- Leerlingen doen wetenschappelijk onderzoek
- Leerlingen leren hoe een werkstuk opgebouwd is en moet worden geschreven.

WERKWIJZE IN EN BUITEN DE LESSEN:

In de loop van het jaar worden verschillende lessenseries aangeboden, tijdens de vensteruren en periodelessen:

- Terwijl het verhaal van ridder Parcival en zijn zoektocht naar de Heilige Graal als een rode draad door de periode Parcival loopt, kunnen thema's die aan de orde komen in het periodeschrift worden verwerkt.
- Tijdens vensteruren wordt aandacht besteed aan het uitwerken van het stageverslag in het digitale platform Apprentice. Het draagvlak van dit platform zal de komende jaren mogelijk worden uitgebreid om ruimte te bieden aan onderdelen in het LOB-curriculum.
- Leerlingen werken tijdens een lessenserie over de studie-oriëntatie in de vensteruren aan opdrachten in een reader. Daarnaast wordt in de vensteruren aan de hand van werkvormen stilgestaan bij de interesse en talenten van de leerling.
- Tijdens de vensteruren oriënteren leerlingen zich op de keuze voor het thema van het profielwerkstuk. Daar wordt ook een plan van aanpak gemaakt. In de loop van twee a drie weken schrijven leerlingen zelfstandig hun profielwerkstuk in twee- of drietalen. Daarbij worden ze bijgestaan door een begeleidend docent.

OMGAAN MET VERSCHILLEN:

Hoewel enkele lesonderdelen in het vensteruur plenair zullen worden aangeboden en voor iedereen relevant zijn, zijn veel lessenseries gericht op de klas als groep en de leerling als individu.

- Bij het zoeken van een stageplaats heeft de leerling de vrijheid te zoeken naar een bedrijf, organisatie of stichting waar hij of zij zich op zijn of haar plek voelt. Dit is een individueel proces op zich.
- De leerling verbindt zich elk op een eigen manier met hun eindopdracht, waarbij ze stilstaan bij hun drijfveer of doel: hun heilige graal. Daarbij kiezen zij zelf welke kunstvorm zij willen gebruiken om zich met dit thema te verbinden. Deze verbinding komt van binnenuit en is daarmee volledig authentiek en autonoom.
- Hoewel het kiezen van een thema voor het PWS in twee- of drietallen geschiedt, is het aan de leerlingen zelf om een onderwerp te vinden en bestuderen, dat aansluit bij de eigen talenten en interesses. Het daarom per definitie een relatief autonoom proces.

Tijdens deze lessenseries in de periode en in het vensteruur wordt gewerkt met verschillende werkvormen om verschillende leerstijlen en vaardigheden van leerlingen aan te spreken. Zo valt te denken aan:

- Het beschrijven van verwachtingspatronen of schrijven van evaluaties voor of na de stage en/of de Parcival-periode.
- Associatie-oefeningen met afbeeldingen of tekenopdrachten
- Kringgesprek
- Kokologieen
- Spelletjes waarbij leerlingen op zichzelf moeten reflecteren of elkaar vragen moeten stellen: bijvoorbeeld "Openhartig."
- Persoonlijkheids- of interesstests en -onderzoekjes
- Presentaties over onderzoeksresultaten of eigen interesses
- Zelfstandig onderzoek via internet naar profielen en studies
- Teambuildings-opdrachten

AFSLUITING:

- Parcival: Leerlingen werken de thema's in hun periodeschrift uit.
- Parcival: leerlingen maken een eindopdracht, waarin zij stilstaan bij de zoektocht naar hun heilige graal
- Maatschappelijke stage: Leerlingen schrijven over hun stage een stageverslag. Dit wordt via Apprentice verwerkt in een digitaal portfolio.
- Het profielwerkstuk is het eindresultaat van een proces dat in mei wordt ingezet. Leerlingen presenteren hun conclusies voor publiek. Het werkstuk wordt door de begeleider beoordeeld en maakt deel uit van het combinatiecijfer op de eindlijst van de examenkandidaat.

VAKOVERSTIJGENDE SAMENHANGEN:

- Leerlingen bereiden tijdens de vensteruren hun stage voor. De stage is een belangrijk onderdeel in het Vrijeschool-curriculum.
- Leerlingen reflecteren op hun Parcival-periode, een belangrijk programma-onderdeel in het curriculum van de Vrijeschool en een onderdeel van het PTA Nederlands.
- Leerlingen oriënteren zich op hun studiekeuze, als onderdeel van het LOB-traject.
- Het profielwerkstuk is inhoudelijk verbonden aan een van de vakken binnen het eigen profiel.

VAK: LOB: Levensloop Ontwikkeling en Begeleiding

Leerjaar: 12

Vakles

Niveau: havo/vwo

INHOUD VAN DE LESSEN:

Het is van belang om de leerlingen in meer te begeleiden dan de keuze voor een loopbaan. Leerlingen moeten leren de eigen loopbaan vorm te geven. De school moet de leerlingen voor de eigen toekomst competenties mee te geven: levensvaardigheden. Het woord Loopbaan impliceert dat het gaat om het vorm geven van de eigen carrière, waardoor de term me wat tegen staat. Omdat wij ons als Vrijeschool richten op de ontwikkeling van de leerling als volledig mens, staat LOB idealiter voor Levensloop Ontwikkeling- en Begeleiding.

In de 12e klas voltooien de leerlingen hun examentraject, maar ze kiezen ook hun studie en ze staan ook stil bij hun biografie en hun plaats in de wereld.

Kunstreis en biografie

In oktober maken de 12^e klassen een reis door Italië, maar ook door hun eigen biografie. De kunstreis begint met een "biografie-onderdeel" op een vaste plaats, dat enkele dagen duurt. Gedurende verschillende programma-onderdelen staan leerlingen stil bij belangrijke gebeurtenissen en hoofdstukken in hun leven, de dingen die hen als persoon gevormd hebben. Ook tijdens het bezoeken van de steden in de week erna verbinden leerlingen zich via opdrachten in hun dummy met hun eigen beleving van de wereld en van kunst.

Periodes architectuur en kunst

In de periode architectuur krijgen leerlingen de opdracht hun "droomhuis" te ontwerpen. Ook dit zegt iets over waar de leerling voor staat en zijn of haar stijl. In de kunstperiode in de 12^e klas bereiden de leerlingen onder andere hun eindpresentatie voor.

Eindpresentatie

In februari van de 12^e klas houden leerlingen hun eindpresentatie. Vanaf het begin van het schooljaar worden ze begeleid door een zelf gekozen docent, die met hen stilstaat bij de persoon die ze zijn geworden, hun passies, uitdagingen en/of toekomstdromen. Dit wordt op creatieve wijze ten tonele gebracht.

Karakterschets

Naast het diploma ontvangt de leerling op de laatste schooldag ook een karakterschets, waarin staat beschreven hoe de leerling zich op cognitief en sociaal-emotioneel gebied maar ook op wilsgebied heeft ontwikkeld, hoe de docenten de leerling hebben beleefd en wat de leerling wordt toegewenst.

Beeld

De leerling ontvangt op de laatste schooldag eveneens een beeld, voorgedragen door een docent tijdens een besloten bijeenkomst. Hierin wordt op symbolische wijze een boodschap overgebracht.

DOELEN:

VAKGERICHT:

- Kwaliteitenreflectie: de eigenschappen en vaardigheden van de leerling
- Motievenreflectie: de drijfveren van de leerling
- Werkexploratie: oriëntatie op het werk dat de leerling zou willen doen
- Netwerken
- Loopbaansturing: begeleiden van het keuzeproces voor een vervolgopleiding

ONTWIKKELINGSGERICHT:

Dit leerplan LOB is bedoeld als doorlopende Ontwikkelingsgerichte leerlijn (met een eventueel LOB-etiquette), waarbij onderdelen in ons curriculum die bijdragen aan individuele ontwikkeling en drijfveer van de leerling worden samengebracht. Het wiel hoeft hierbij niet opnieuw te worden uitgevonden, het gaat om het leggen van verbanden. Dit zou kunnen worden opgenomen in het leerplan en zou er wat mij betreft een integraal onderdeel van moeten zijn op een vrijeschool.

Voor leerlingen kunnen wij duidelijk zichtbaar maken waar zij in de loop der jaren aan hebben gewerkt en hoe zij zich hebben ontwikkeld. Een digitaal portfolio (bijvoorbeeld via Apprentice) biedt de mogelijkheid om de verschillende onderdelen die we verwerken in dat Portfolio zichtbaar te maken, bijvoorbeeld doormiddel van foto's en tekeningen en andere opdrachten.

Binnen het LOB-curriculum wordt steeds aandacht besteed aan de vragen:

- Wie ben ik?
- Wat kan ik?
- Wat is mijn drijfveer?

Biografie

- De leerling wordt begeleid in de persoonlijke ontwikkeling.
- De leerling ontwikkelt inzicht in de eigen biografie en de eigen idealen

Eindpresentatie

- De leerling verdiept zich in de eigen idealen, dromen en eigenschappen
- De leerling brengt de eigen eigenschappen, dromen en idealen in beeld.

Studie-orientatie

- De leerling wordt begeleid in het keuzeproces bij de studiekeuze.
- De leerling wordt gestimuleerd en begeleid in het ontwikkelen van zelfreflectie en onderlinge feedback.

Karakterschets en beeld

- De leerling ontvangt feedback over de eigen cognitieve, sociaal-emotionele- en wilsontwikkeling
- De leerling staat stil bij de boodschap en de raad die de school hem of haar voor de toekomst wil meegeven.

WERKWIJZE IN EN BUITEN DE LESSEN:

In de loop van het jaar worden verschillende lessenseries aangeboden, waarbij de leerlingen zich verdiepen in verschillende thema's, aan de hand van groepsopdrachten- en gesprekken, werken in readers en reflectieopdrachten.

- Biografie: Tijdens de eindreis worden groepsopdrachten uitgevoerd. Veel opdrachten worden individueel verwerkt in een dummy.
- Periode kunst: tijdens de periodelessen maken leerlingen een geheel eigen creatief product.
- Periode architectuur: De leerling ontwikkelt en ontwerpt in een eigen creatief proces een eigen woning.
- Eindpresentaties: Doormiddel van opdrachten in de vensteruren en individuele afspraken met de eigen begeleider wordt de eindpresentatie voorbereid.

OMGAAN MET VERSCHILLEN:

Hoewel enkele lesonderdelen in het vensteruur plenair zullen worden aangeboden en voor iedereen relevant zijn, zijn veel lessenseries gericht op de klas als groep en de leerling als individu.

- Bij het voorbereiden van de eindpresentatie doorlopen leerlingen een geheel eigen proces waarbij ze hun eigen ontwikkeling en hun kunstzinnige visie combineren tot een presentatie. Dit is een individueel proces op zich, waarbij de leerlingen elkaar kunnen helpen en inspireren tijdens de vensteruren.

- Ook de studiekeuze is een doorgaans persoonlijk proces waarbij elke leerling het eigen pas kiest. Dit keuzeproces dient in het examenjaar al verder gevorderd te zijn, in het voorjaar wordt de eigen keuze gemaakt en schrijft de leerling zich in. In de Vensteruren wordt stilgestaan bij de verschillende intelligenties en bij het kiezen van de juiste keuze.

Tijdens deze lessenseries wordt gewerkt met verschillende werkvormen om verschillende leerstijlen en vaardigheden van leerlingen aan te spreken. Zo valt te denken aan:

- Het beschrijven van verwachtingspatronen of schrijven van evaluaties voor of na belangrijke programma-onderdelen
- Associatie-oefeningen met afbeeldingen of tekenopdrachten
- Groepsopdrachten om elkaar te begeleiden en inspireren m.b.t. de eindpresentatie
- Oefenen van eindpresentaties d.m.v. presentatieopdrachten
- Feedbackgesprekjes met leerlingen onderling
- Spelletjes waarbij leerlingen op zichzelf moeten reflecteren of elkaar vragen moeten stellen: bijvoorbeeld "Openhartig."
- Persoonlijkheds- of interesstests en -onderzoekjes
- Presentaties over onderzoeksresultaten of eigen interesses
- Zelfstandig onderzoek naar studies, verslag hiervan doen in de groep

AFSLUITING:

De onderdelen worden elk op een andere manier afgesloten:

- Biografie: leerlingen verwerken de opdrachten tijdens de biografiedagen en de kunstreis in een dummy.
- Kunstperiode: Leerlingen werken gedurende de periode aan een creatief product, mogelijk te verbinden aan de eindpresentatie
- Architectuur: de Leerling ontwerpt het eigen huis, geheel naar eigen architectonische visie.
- Eindpresentatie: de eindpresentatie is de afsluiting van het vrijeschoolse ontwikkelingsgerichte curriculum. Op het thema dat de leerling kiest wordt schriftelijk gereflecteerd.

VAKOVERSTIJGENDE SAMENHANGEN:

- Leerlingen reflecteren op de biografiedagen tijdens de kunstreis, een belangrijk programma-onderdeel in het curriculum van de Vrijeschool.
- De eindpresentatie is een belangrijk onderdeel van het Vrijeschool-curriculum. Deze wordt deels voorbereid in de vensteruren, in samenwerking met de periode kunst in de 12^e klas.
- Ter inspiratie voor de eigen biografie en de eindpresentatie wordt stilgestaan bij levens van inspirerende personen. Dit hangt samen met de periode "overzicht van de geschiedenis" in de 12^e klas.
- Leerlingen oriënteren zich op hun studiekeuze, als onderdeel van het LOB-traject.

Ambachtelijke stroom aanvullingen

VAK: Portfolio

Leerjaar: 10

Periode: Portfolio

Niveau: vmbo-ta

INHOUD VAN DE LESSEN:

Tegen het einde van de leerjaren Ambachtelijke Stroom maken de leerlingen een afsluitend portfolio. Ze verzorgen de inhoud en de omslag van het portfolio. De stukken die de leerlingen schrijven, zijn een informatiebron voor hun eindpresentaties.

DOELEN:

VAKGERICHT

De leerlingen leren:

- zichzelf te presenteren
- zijn eigen doen en denken kennen en verwerft hierin inzicht
- zijn eigen kennen en kunnen kennen en verwerft hierin inzicht
- terug te blikken en vooruit te kijken
- beoordelingen en andere bronnen verzamelen en omzetten in een eigen tekst

ONTWIKKELINGSGERICHT:

De leerling leert te reflecteren op zichzelf in het leven tot nu toe.

WERKWIJZE IN DE LESSEN:

De leerlingen werken zelfstandig en in groepjes aan hun eigen stukken: competentieprofiel, terugblik ambachtelijke stroom en terugblik stages. Dit doen ze aan de hand van vooraf opgestelde vragen.

Als input worden de portfoliomap met de beoordelingen, eerdere reflecties, het kwaliteitenspel, rapporten en de stageverslagen gebruikt.

OMGAAN MET VERSCHILLEN:

De opdrachten zijn zeer individueel en houden al rekening met de verschillen tussen de leerlingen.

AFSLUITING:

- Portfoliopresentatie aan de andere klassen van de ambachtelijke stroom

VAKOVERSTIJGENDE SAMENHANGEN:

- Eindpresentaties
- Portfoliogebruik praktische periodes

VAK: Stages

Leerjaren: 9 en 10

Niveau: vmbo-ta

INHOUD VAN DE LESSEN:

In het 9^e en 10^e leerjaar van de Ambachtelijke Stroom vormen de stages een belangrijk onderdeel. De leerlingen gaan in elk leerjaar tweemaal stagelopen. De indeling van de stages ziet er als volgt uit:

Klas 9	-stage 1	najaar	2 weken	oriënterende stage
	-stage 2	voorjaar	2 weken	winkelstage
Klas 10	-stage 3	najaar	2 weken	sociale stage
	-stage 4	voorjaar	3 weken	gespecialiseerde stage

Doormiddel van stageboeken, met dagverslagen en opdrachten, worden de leerlingen begeleid in het maken van een verslag van de opgedane ervaringen, waarbij aandacht besteed wordt aan reflectie op eigen handelen en leren. Alle stages worden bezocht door een voor de leerling bekende docent.

DOELEN:

Algemene pedagogische achtergronden en doelen

De leerlingen ontwikkelen in de stagetijd zelfstandigheid, assertiviteit en het nemen van initiatief. De leerlingen leren hun houding te bepalen in een voor hen totaal nieuwe omgeving, daar te werken en zich aan te passen binnen een bepaald team. Ze leren zich in te leven in en zich een mening te vormen over de mensen en de onderlinge verhoudingen in een werksituatie. Daarnaast past de stage goed in het los kunnen komen van de groep. De leerling ontwikkelt het vermogen om zijn eigen positie te zien en een mening over de buitenwereld te vormen.

In klas 10 moeten de leerlingen een keuze maken voor een vervolgopleiding. De stageperiodes zijn een hulpmiddel om een beeld te krijgen van verschillende werkomgevingen en meer zicht te krijgen op de eigen kwaliteiten.

WERKWIJZE IN DE LESSEN:

Bij deze eerste stage zijn de leerlingen geheel vrij een stageadres te zoeken dat bij de eigen interesse past. De leerling stelt zich de vraag: "Wat vind ik interessant, waar zou ik eens een kijkje in de keuken willen nemen?"

Leerlingen zoeken geheel op eigen kracht een stageadres waar zij zonder hulp of aanwezigheid van ouders of vrienden drie weken lang aan alle voorkomende handelingen deelnemen of er zicht op kunnen krijgen.

De stageperiode start met een voorbereidende dag op school waar de leerlingen door opdrachten in het stageboek, uitleg en het doen van rollenspellen een duidelijk beeld krijgen van wat van hen verwacht wordt gedurende de stage.

In de tweede en derde week is een terugkomdag ingepland. Dan komen de leerlingen naar school om ervaringen te delen, te reflecteren en ondersteuning te krijgen waar nodig.

De stage wordt afgerond met een presentatieavond voor ouders, werkgevers, docenten en medeleerlingen.

Winkelstage

Leerlingen zoeken zelfstandig een winkel waar zij twee weken stage kunnen lopen. Bij het werken in een winkel worden vaardigheden als initiatief nemen, beleefdheid, klantgerichtheid en samenwerken expliciet geoefend. Wederom wordt door een stageboek ondersteuning geboden bij het maken van

een verslag. Er zijn geen terugkomdagen. De stage wordt afgerond met een boekje waarin ervaringen en foto's van leerlingen gebundeld zijn. Als eindopdracht geeft elke leerling zijn eigen hoofdstuk vorm.

Sociale stage

Voor de sociale stage moet een adres gevonden worden waarbij het zorgen voor of begeleiden van mensen centraal staat. Voorbeelden van stageadressen zijn: een zorginstelling, zoals gehandicaptenzorg, bejaardenzorg, daklozenopvang, een buurthuis, kinderdagverblijf, peuterspeelzaal etc. Communicatie, zorgzaamheid, samenwerken en initiatief nemen zijn vaardigheden die expliciet geoefend worden. De stage wordt afgerond met een presentatie voor 7^e-en 8^e-klassers van de ambachtelijke stroom.

Gespecialiseerde stage

Leerlingen gaan opzoek naar een stageadres dat past bij de richting van de vervolgopleiding. Het streven is dat er een kijkje genomen wordt en ervaring wordt opgedaan in de wereld waarin de leerling later terecht wil komen. De stage kan bijdragen aan het bevestigen of bijstellen van de keuze voor een vervolgopleiding.

De afronding van de stage maakt deel uit van de eindpresentatie van vier jaar ambachtelijke stroom. N.B. Deze laatste stage valt gelijk met het eindexamen. Alleen de leerlingen die niet in het 10^e leerjaar deelnemen aan het eindexamen, lopen deze stage.

OMGAAN MET VERSCHILLEN:

- Leerlingen kiezen zelf hun stage afhankelijk van interesse en mogelijkheden

AFSLUITING:

Beoordeling van de stages

Evaluatie en beoordeling vinden plaats aan de hand van

- a. de beoordeling van de werkgever
- b. de beoordeling ter plaatse van de bezoekende leerkracht
- c. de beoordeling van het gemaakte verslag
- d. de beoordeling van de afrondende presentatie

VAK: Eindreis

Leerjaar: 10

Niveau: vmbo-ta

INHOUD:

In het 10^e leerjaar van de Ambachtelijke Stroom gaan de leerlingen een aantal dagen vrijwilligerswerk doen in een niet voor de hand liggend land (bijvoorbeeld Polen, Tsjechië, Roemenië, Bulgarije etc.) Ze bezoeken een bezienswaardigheid van dat land (bijvoorbeeld Auschwitz) en een grote, bekende stad (bijvoorbeeld Berlijn).

De leerlingen hebben een biografieavond. Dit houdt in dat de ouders buiten medeweten van de leerlingen een brief aan hun zoon of dochter schrijven. Hierin beschrijven de ouders het leven van hun kind en wensen hem of haar iets toe voor het verdere leven. De leerlingen ontvangen en lezen de brief tijdens de reis. De indrukken en emoties die daardoor eventueel ontstaan, kunnen worden gedeeld met de groep.

DOELEN:

- De leerlingen maken kennis met een land en een cultuur die ze waarschijnlijk niet goed kennen
- Ze doen iets voor de maatschappij
- Ze leren kritisch naar hun eigen leefsituatie te kijken
- Ze krijgen inzicht in zichzelf, hun klasgenoten en hun docenten
- Ze maken deel uit van een groepsdynamisch proces
- Ze vergroten hun algemene kennis
- Ze vergroten hun zelfstandigheid

WERKWIJZE IN DE LESSEN:

n.v.t.

OMGAAN MET VERSCHILLEN:

n.v.t.

AFSLUITING:

n.v.t.

VAKOVERSTIJGENDE SAMENHANGEN:

Werkweken en klassenuitstapjes in de voorgaande jaren

VAK: Eindpresentaties

Leerjaar: 10

Niveau: vmbo-ta

INHOUD VAN DE LESSEN:

De leerlingen doen als afsluiting van de Ambachtelijke Stroom hun eindpresentatie. Ze vertellen over hun competenties, blikken terug op de Ambachtelijke Stroom en op hun stages. Ook geven zij de presentatie een persoonlijke touch door een kunstzinnige verwerking. Naast de presentatie richten de leerlingen een persoonlijke tentoonstelling in.

DOELEN:

VAKGERICHT:

- De leerling leert een presentatie voor een grotere groep voor te bereiden
- De leerling leert een presentatie voor een grotere groep te houden
- De leerling leert zichzelf te presenteren
- De leerling krijgt inzicht in zijn eigen doen en denken
- De leerling krijgt inzicht in zijn eigen kennen en kunnen
- De leerling leert terug te blikken en vooruit te kijken

ONTWIKKELINGSGERICHT:

De leerlingen sluiten een bepaalde periode af en beginnen aan een nieuwe periode. Hier leren ze als adolescenten mee om te gaan. Ook nemen de leerlingen afscheid van elkaar. Daarnaast overwinnen ze een innerlijke angst om zichzelf bloot te geven voor een grote groep.

WERKWIJZE IN DE LESSEN:

De leerlingen werken twee volle dagen aan de voorbereiding van de eindpresentaties. De inhoud hebben zij grotendeels al tijdens de periode Portfolio geschreven. Er zijn verschillende werkvormen van toepassing:

- Alleen werken
- Samen oefenen
- Klassikaal oefenen

Op de dag van de presentaties hebben de leerlingen een generale repetitie.

OMGAAN MET VERSCHILLEN:

De presentaties zijn heel individueel

AFSLUITING:

Een presentatie geven

VAKOVERSTIJGENDE SAMENHANGEN:

Nederlands, stage, periode portfolio

Dit leerplan is geschreven door:

Vensteruren:

Micha Tempelman, Marko Divkovic,

Mindfulness:

Frans Colette

Loopbaanoriëntatie:

Micha Tempelman

Ambachtelijke stroom aanvullingen:

Madelein van Woggelum, Marcel Kaptein, Rinske Kreukniet, Rogier van Veen